

Kalamehi üle ilma

Kui kõik laabub, kogunevad 2014. aasta septembris kalastamisfännid kogu maailmast Viljandi järvele spinningupüügis mõõtu võtma.

LK 4

Vabatahtlikud harivad laagrinööri

Võrtsjärve ääres peetakse 51. korda Merikotka noortelaagrit, kus noori harivad vabatahtlikud Inglismaalt ja Malaisiast.

LK 5

Plaksuta ja tee kõva häält, palju tahad, neid see ei huvita. Piisab ainult poolest tunnist, kui juba terve saak on ära söödud.

KALLE PÖRK, Eesti maaülikooli Polli aiandusuuringute keskuse spetsialist

LK 3

«Sakala» juhtkiri

VILJANDI

Veevärk ostab abiraha eest tänavatele kallid säästulambid

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Viljandi suuremaid tänavaid peaksid juba aasta lõpul valgustama uued LED-valgustid, mis on senistest naatriumlampidest küll üle kolme korra kallimad, kuid annavad müügitimeeste väitel kahekordse energiasäästu.

Nädal tagasi otsustas keskkonnainvesteeringute keskus (KIK) anda aktsiaseltsile Viljandi Veevärk 145 447 eurot abiraha, kui firma paneb omalt poolt sama summa ning vahe- tab välja 334 vana tänavavalgustit. Peale selle tuleb parandada või asendada 45 juhtimis- kilpi.

Firma teeb järve äärde katseplatsi

Et abiraha küsimine õnnestus, ei kruvita Viljandi peamiste tänavate äärde enam seni kasutusel olnud naatriumlampe. Kasutusele võetavad LED-lambid maksavad senistest küll 3,5 korda enam, ent müügitimehed lubavad 2,5-kordset ener-

giasäästu. Aastate jooksul peaks see andma firmale suurt majanduslikku tulu.

Et on ka vastuargumente, mille kohaselt sobivad LED-valgustid vaid konkreetsete punktide markeerimiseks ning välitingimustes soovitud valguse saamiseks kulutavad nad naatriumiga peaaegu sama hulga energiat, paneb Viljandi Veevärk juuli lõpuks järve äärde Ranna puiesteele ja staadioni parklasse 18 LED-lampidega valgustit.

«Siis saame katsetada ja näha, kuidas nad töötavad ja millist võitu annavad,» ütles Viljandi Veevärgi juhataja Toomas Porro.

Seni on Eestis LED-valgusteid tänavatele pandud vaid Tartus. Sealse linnavalitsuse linnamajandusametist tunnistati, et ülevaadet, kui palju LED-valgustid tegelikult energiat tarbivad ja kas nendega võiks rahul olla, veel pole.

LED-valgusteid pakkuvad firmad on Viljandi Veevärgi juhile lubanud, et linnatänavale sobivaid lampe saaks osta 300–350 euro eest. Samaväärne naatriumlamp maksaks 100 eurot.

Võrdluseks on toodud, et nõukogudeaegsele 400-vatisele pirnile vastab 250-vatine naatriumlamp ning 100-vatine LED-valgusti. 250-vatise naatriumlambid on praegu Viljandis kasutusel vaid Tallinna tänava ääres, ülejäänud valgustid on nõrgemad.

Betoonpostid võivad takistuseks saada

Toomas Porro sõnul pole soodsast abiotsusest hoolimata praegu veel põhjust hõisata, sest raha saamiseks tuleb Viljandi Veevärgil ja KIK-il sõlmida leping ja selles on üks keeruliselt täidetav punkt. Nimelt nõuab rahastaja, et elektripostid, mille külge LED-lambid pannakse, peavad vastu pidama sama kaua kui valgustid.

Et viieaastase garantiiga LED-lambi elueaks paku- vad tootjad 12 aastat, pole Porro sõnul mõeldav panna neid

Ranna puiestee alguses ning staadioni ees on mehed juba paar nädalat tööd teinud, et juuli lõpuks oleksid seal Viljandi esimesed LED-valgustid paigas.

ELMO RIIG

40-aastaste betoonpostide otsa, mis on mõnel pool ka viltu vajunud. 300 posti vahetamiseks firmal aga raha pole.

«Siin peab meile ka Viljandi linn appi tulema,» sõnas Porro. «Üritame KIK-iga jõuda kompromissile, et pikemat ehitusaega saada.» Lepingukava kohaselt peab ehitus olema valmis järgmise aasta sügiseks.

Kogu Viljandi tänavavalgustuse uuendamiseks oleks vaja ligi miljon eurot. Viljandi abilinnapea ja Veevärgi nõukogu liikme Rein Triisa sõnul ei julgenud firma suuremat sum-

mat küsida. Tema sõnul tekkis tänavavalgustuse uuendamiseks KIK-ilt raha taotlemise mõte pärast seda, kui Tartu linnal oli samasugune katse läbi läinud.

Tartlased apelleerisid raha küsides keskkonnakaitsele ja lubasid KIK-ile, et kui Eesti suuruselt teine linn saab 470 gaasilampi LED-ide vastu vahetada, väheneb süsinikdioksiidi atmosfääri heide 348 tonni võrra. Viljandlased läksid sama teed ning ka neil õnnestus otsustajaid plaani mõtteku- ses veenda.

Ühelt poolt on linnale kuuluv ettevõtte uudeid valgusteid pakkuvate müügitimeeste ilusasse jutusse ettevaatusega suhtunud, teisalt aga leidnud võimaluse nende sõnadele kinnitust saada.

Koolitus Soomes töötamiseks
SOOME TÖÖOHUTUSKAART
HOTELLIS CENTRUM
(Tallinna 24, Viljandi)
8.07.2013

Hind 92 €
Tondi Koolituskeskus
www.koolitamine.ee TEL +372 56 44 054

ILM

29°

Täna on vahelduva pilvisusega ilm. Mitmel pool sajab hoovihma, on äikest. Puhub lõuna- ja edelatuul 3–9 meetrit sekundis, äikese ajal võib olla tugevamaid tuulepuhanguid. Sooja on 21–26, kohati kuni 29 kraadi. Viljandi järve temperatuur oli eile pärastlõunal 22 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 4.19 ja loojub kell 22.25.

VILJANDIS

Kohvikumuusika kontsert

Fellinis laulab täna õhtul kell 21 Margit Nagel, klaveril saadab Leila Rõõmel.

MAAKONNAS

Kodukandipäevad

Kestavad Karksi valla kodukandipäevad, kus esinevad Eesti murdealade folklooriansamlid ja koorealased Tallinnast.

Võhmalased teevad teatrit

Savikoti vana klubimaja õuel mängib Võhma teatritrupp Rassijad kell 19 Eduard Vilde «Pisuhänd».

PLAAN

Kui abiraha keskkonnainvesteeringute keskuselt Viljandi Veevärgi kontole jõuab, vahetatakse linna peatänavate ääres välja 345 lampi. Töid tehakse järgmistele tänavatele ääres:

- Riia maantee
- Tallinna tänav
- Uus tänav
- Jakobsoni tänav
- Kagu tänav
- Lääne tänav

Allikas: Viljandi Veevärk

9 771406 401012 ISSN 1406-4014

JUHTKIRI

Ära usalda, vaid kontrolli

Viljandi Veevärk on ilmutanud linna suurematel tänavatel LED-lampide kasutusele võtmise võimalust kaaludes kiiduväärselt palju kainet mõtlemist. Ühelt poolt on linnale kuuluv ettevõtte uudeid valgusteid pakkuvate müügimeeste ilusasse jutusse ettevaatusega suhtunud, teisalt aga leidnud võimaluse nende sõnadele kinnitust saada. Praegu pole veel mitte ühelgi Eesti linnal võimalik oma kogemuste põhjal öelda, kas LED-lampe tänavavalgustites kasutada on kokkuvõttes mõistlik või mitte. Ja et ka asjatundjate hinnangud lähevad lauku, on järveäärsetel tänavatel ja staadioni parklas LED-ide äraproovimine väga mõistlik samm. Sest mine tea — võib-olla osutuvad need igati toimivaiks.

Kindlasti ei selgu rajataval niinimetatud katseplatsil LED-valgustite kohta täit tõde, sest see eeldaks väga pikka katseperioodi. Aga LED-ide valgustusomaduste ja nende tegeliku energiakulu kohta annab see kahtlemata väga palju väärtuslikku infot.

Kontrollimiseks on põhjust seda enam, et kuigi keskkonnainvesteeringute keskus on otsustanud anda Viljandi Veevärgile poole summast, mis kuluks 334 vana tänavavalgusti LED-lampide vastu vahetamiseks, käivad toetusraha saamisega kaasas teatud tingimused. Kui neid ei suudeta mingil põhjustel täita, näiteks seepärast, et LED-id osutuvad arvatust vähem säästlikuks, tekib oht, et abiraha küsitakse tagasi. Üks vana tarkus ütleb: usalda, aga kontrolli. Kui jutt käib maksumaksja rahast, on targem rohkem kontrollida kui usaldada.

REPLIIK

Kas üks elevant või kümme kond konikut?

Juuni keskel kirjutas «Sakala» loo sellest, et kahe aasta jooksul suri Soomaal üle kümne Hollandist sinna toodud hobuse, enne kui nende hooldamisega tegelevad inimesed tunnistasid, et võõrad loomad rahvuspargi karmides tingimustes ellu ei jää.

Umbes samal ajal käis pealinnas möll Narvas surnud tsirkuseelevanti ümber. Üliaktiivsed loomaõigused sajasid tsirkust ja nõudsid elevandi surma uurimist. Nende kära kostis üle Eesti. Soomaal hingeheitud konikud ja nende veel elus olevad haiged liigikaaslased pealinna loomaõiguslasi ei huvitanud.

Muidugi võib öelda, et Tallinnast eemale jäänud juhtum ei jõudnud aktivistide kõrvu. Teisalt liigub info tänapäeval kiiresti ja kaugele, ole vaid valmis seda haarama. Jääb mulje, et kirevahtu üleskloppinud loomakaitsjatele kukkus elevant piltlikult öeldes sülle ja neil polnud viitsimist kaugemale vaadata. Nii kasutasidki nad looma surma ära, et käratsedes kerge vaevaga püüenele püüelda. Või tegelevad nad juba mitu nädalat salamisi konikute looga?

AIVAR AOTÄHT
«Sakala» 433 0085

Ühelt poolt on linnale kuuluv ettevõtte uudeid valgusteid pakkuvate müügimeeste ilusasse jutusse ettevaatusega suhtunud, teisalt aga leidnud võimaluse nende sõnadele kinnitust saada.

Rahvariided — mis puhul?

KÄISIN AASTAID tagasi setu rahvarõivastes Soome presidendid juures koos suursaadikutega volikirju üle andmas. «Setukainen!» hõiskas Tarja Halonen mõlemal korral mind nähes. «Saanko koskea rahaosi?» («Kas ma võin su rahasid katsuda?»)

Moskva ülikoolis setu keelt ja kultuuri tutvustades olid mul samuti seljas need rõivad. «Kas te töötate tsirkuses?» küsisid vastutulnud inimesed. Kui sel kevadel ansambliga Naised Kõõgis Peterburis esinemas käisime ning lihtsalt stiilseid ja kirevaid rõivaid kandsime, küsiti: «Kas need on rahvariided?» Kui ühel heal päeval Viljandis rahvarõivastes tööle läksin, päris iga viimne kui vastutuliija: «Kus te esinete?»

Kas rahvarõivad on eestlastele muutunud ainult esinemiskostümiks ja neid niisama kenal päeval kanda ei olegi paslik? Tundub küll. Nõukaaeg ning tantsu- ja laulupeod on teinud rahvarõivastest vormiriietuse, mida kantakse ainult siis, kui on esinemine. Pärast esinemist vahetatakse kostüüm jälle nabapluusi ja miniseeliku vastu välja ning siis võib end ka õhtusel peol näidata. Ometi ei ole see kõikjal Eestis nõnda. Setumaal ja Kihnus on rahvarõivaste kandmine ikka veel hea toon tavalistel pidudel ja muidu ka.

KAIRI LEIVO

pärimusmuusik

Viimastel aastatel on hakatud linnapilti ilmuma stiliseeritud kostüümid ja aksessuaarid, mille puhul kasutatakse mõne piirkonna mustreid. Tulnud on etnoketsid, etnosokid ja vihmavarjud, daamide kleitidele on hakanud tekkima Muhu ja Lääne-Virumaa lilltikandid ning palistuseks mulgipärased paelad. Pidudel ja folgifestivalidel käimine linasest kangast kleidis, millel on seesugune tikand, õilistab kandjat.

KAS AGA KANDJAD ikka teavad, kust kandist pärit muster neid ehib? Kahtlen. Ilus on sellegipoolest. Vanades mustrites on mingi iidne vägi sees.

Ma ei ole rahvarõivateadlane ning mul pole aimugi, kuidas on õige ja mis on õige. Aga ma tunnen, et vanavanaema rõivad on mu kõige väärtuslikumad riideesemed. Tema kandis neid aastail 1880—1930, mina sain need aastal 1988 ja kannan neid seniajani. Lisaks teeb teadmine, et olen vanavanaemaga ühte mõotu, mind väga uhkeks.

” Nõukaaeg ning tantsu- ja laulupeod on teinud rahvarõivastest vormiriietuse.

Ehteid mulle edasiandmiseks ei jäänud — venelased olid viiekümnendatel kogu hõbeda aidast ära varastanud. Aga see ei loe. Onu tegi mulle ise uued ehted ja nende üle olen ma ka uhke, mis sest, et need ei ole tsaari hõbe, vaid Vene plekkrahad, mis läikima löödud. Need on ikkagi minu perekonnas tehtud. Minu pere pärand.

Rahvariiete kandmise traditsioon on muutunud. Neil ei ole enam sama tähendust, mis sada aastat tagasi, ja see on täiesti normaalne. Aga minu meelest ei ole normaalne hakata näiteks teksaseid või bota-seid, mida kõik kannavad, rahvariieks nimetama.

LUGESIN ÄSJA uudist selle kohta, kuidas Mulgi kultuuri programm ja Tarvatu valla-valitsus toetavad lastele stiliseeritud rahvarõivaste tegemist. Need on esinemiskostüümid, mitte rahvarõivad! Mudilaste valmivad tõru- ja õunamütsid. Paari mustritriibuga kostüümid ei kvalifitseeru rahvariieks samamoodi nagu Mulgi mustriga kloššelik ei ole sama mis Mulgi kuub.

On väga suur vahe, kas minna välismaale Eestit esindama täielike ehedate rahvarõivastega või etnomustriga stiilses kleidis. Käsitööna valminud rahvarõivad äratavad mitu korda rohkem tähelepanu. Need on meie rahva uhkus. Siit ka küsimused lugejale mõtisklemiseks. Kas sul on kodus rahvarõivad? Miks ja millal sa neid kannad? Mida need sulle tähendavad? Mida tähendavad triibud su seelikul, mustrid su vöö ja pits su põlleservas, sinu sukapaelte ja kuue värv?

Veel üks kiipkaart eaka rahakotti

JÄTKAN PENSIONÄRINA 558 eaka nimel heitlust Viljandi linnaliinidel tasuta bussisõidu taotlemiseks.

Kui linnavolikogu arvab, et veel ühe kaardi andmise järel meie kired vaibuvad, siis see on ennatlik. Tänuväärne on uue kaardi sisseseadmise juures vaid asjaolu, et seni alaväärsustundest käeväristamine linnavalitsuse kassaluugi taga jääb ära.

Jah, kõrgepalgalisele on pensionäri igakuine viie- või seitsmeeeurone sõidukulu võib-olla lihtsalt hädaldamine, aga meie 330-eurose ja paljudel sootuks väiksema sissetuleku juures on see arvestatav summa.

Me peame oma raha korralikult lugema. On ju eakatele ära võetud riiklik matusetootus, pensionidele on kehtestatud tulumaks ning lisaks eluaseme- ja renoveerimiskulude kasvamisele jätkub pidurdamatult hindade tõus. Pension kerkis näiteks minul 13 eurot ja selle õgib ära kallinenud

elekter koos rööगतute võrgutadudega.

Masuaia algul loobusid eakad linnapea Kalle Jentsi ettepanekul vabatahtlikult tasuta bussisõidust, et aidata linnal rasked ajad üle elada. Elujärje paranemise korral lubati tasuta sõit taastada.

Ekslinnapea Peep Aru ütleb 2. juuli «Sakalas»: «Oleme majanduskriisist üle saanud.» Järelikult on käes õige aeg kergelt äraantut tagasi küsida.

KOHATI TUNDUB, et praegusel linnavõimul jääb puudu heast tahtest: on ju koalitsioonis valdavalt noored inimesed. See, et isegi 80-aastaste ja vanemate inimeste puhul jäeti küsimus õhku rippuma, näitab minu meelest lausa vaenulikkust suhtumist kõrgeealistesse. Et nii eakaid inimesi ei ole palju, tulnuks neile võimaldada tasuta sõit päevapealt ja juba vähemalt kuu aega tagasi.

Südame tegid soojaks endise viljandlase, «Eesti Päevale-

he» ajakirjaniku Kärt Anveldi artikkel ja Viljandi linnavolikogu eksesimehe Arnold Kimberi toetavad mõtted leheveergudel. Samuti linnavolikogu liikme Helmut Hallemaa «Sakalas» ilmunud lugu kõikidele pensionäridele prii sõidu teemal. Teine volikogu liige Randel Länts tõi aga meieni üsna kujuka pildi 26. juunil volikogus toimunud.

KUI «SAKALA» ajakirjanik küsis minu arvamus 15. augustist kehtima hakkavate uute sõidukaartide kohta, ei osanud ma talle midagi kosta. Peast käis läbi vaid mõte: jälle üks kaart juures! Kellele ja kuidas laekub uuele kaardile automaatselt see viis või seitse eurot, ei kujuta ma täpselt ette.

Uuendusest arusaamiseks pöördusin linnavalitsuse pearaamatupidaja Anneli Rähni poole. Ka tema ei osanud selle automaatse laekumise kohta tervikpilti luua. Küll aga vastas ta väga heatahtlikult mitmele minu küsimusele. Muu hulgas

sain teada, et 2012. aastal maksis linn pensionäride ja puuetega inimeste sõidusoodustustena välja 64 500 eurot.

Et võimaldada eakatele täiesti priid bussisõitu, tuleks linnal leida teine sama suur summa. Kas see on tõesti ületamatu raskus, et pensionäride suud sulgeda?

Huvi pärast jagasin aastaks vajamineva kogusumma, ümardatult 130 000 eurot, ära umbes 3800 Viljandis elava pensionäri vahel ja sain 34,20 eurot, mis oleks meist, eakaist, hoolimise hind terveks aastaks. Kas me väärime seda, selgub 25. septembri volikogu istungil.

Meile positiivse otsuse langetamise korral poleks see mingi demagoogiline populism, vaid oma linna vanadele abikäe andmine ja lugupidamise ülesnäitamine.

Ella Ruus, Viljandi pensionäride liidu juhatuse liige, allkirjade kogumise initsiaator

PRÄÄNIK

Võrtsjärve ääres Merikotka laagris arendatakse noorte ettevõtlikkust.

PIITS

Viljandi ranna ümbrus paljastab, et sugugi mitte kõik suvitajad ei hoiu enda ümbrust puhtana.

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

38

Seitsmendat aastat järjest Viljandi lossimägedes peetava festivali «Rock Ramp» ajal astub kolmel laval üles 38 ansamblit. Festival algab 1. augustil ja kestab kolm päeva.

Kell kaheksa hommikul alustas Uko Jõumees mahasaetud oksadelt maguskirsse korjamist.

ELMO RIIG

SAAGIKORISTUS

Polli aiandis korjatakse maguskirsse sae abiga

LAURA KALAM
sakala@ajaleht.ee

Polli käivad kirsikorjajad ringi, saed näpus, ning alanud saagikoristus tähendab mitmele kõrgeks kasvanud puule, et marjad võetakse neilt koos ladvaga.

Eesti maaülikooli Polli aianudusuringute keskuse spetsialist Kalle Põrk kinnitas, et saagimine ei ole kirsipuule kuidagi kahjulik. «See on nagu tagasilõikus,» lausus ta. «Ebasobiv talv teeb puule palju rohkem kahju.»

Põrgi sõnul lõikus puu kuju ei muuda. «Võtame ladvast siit-sealt mõned oksad,» lausus ta. «Oleme mõõdukad ja seemikuid ei puutu.»

Oksi saetakse saagikoristamise kiirendamiseks. «Puu otsas turnimine ei tasu ajaliselt ära,» selgitas spetsialist. «Kui oksad on maas, saab marjad kergemini kätte.»

Ka varasematel aastatel on

sellist meetodit kasutatud. «Puud on liiga kõrgeks kasvanud,» nentis Põrk. «Neid tuleks kohe allapoole hoidma hakata.»

Saak on oodatust väiksem

Tänavune saak jääb Kalle Põrgi hinnangul varasemate aastate omale alla. «Katseaias on sellel aastal saak kehv ja marju vähe,» tõdes ta.

Kõik korjatu müüakse ära ettetellimisega. «Tänavu on küsijaid rohkem, kui me pakkuda suudame,» rääkis Põrk. «Et maguskirsid korjatakse sabadeta, on nad ka veidi odavamad kui turul.»

Eile Viljandi turul ühtegi murelimüüjat ei leidunud. Nädala algul võis Tartu turult maguskirsse osta kilohinnaga 3–5 eurot.

Väike on tänavu ka maasikasaak. «Eks palavus ole neile kehvasti mõjunud,» lausus spetsialist. «Lisaks on äikesvihmade tõttu paljud marjad hallitanud.»

Iga päev käib magusaid kirsse korjamas neli-viis ini-

mest. «Et meil pole tööstusaed ja palju on katsepuid, pole rohkem inimesi tarvis,» põhjendas Põrk. Enamik korjajaid on koolitusel «Osav mulk on aia kuningas» osalejad.

Laborant Tiina Puusepa sõnul alustati korjamist hommikul kell kaheksa. «Lõpetame kaheteistkümnepaiku,» sõnas ta. «Korjame umbes neli tundi.»

Maguskirsse on plaanis korjata veel umbes nädal. «Kui vihm peale tuleb, lähevad marjad kohe lõhki ja nendega pole enam midagi teha,» rääkis Puusepp.

Tiivulised vaenlased

Spetsialist Kalle Põrgi sõnul tuleb tegutseda kiiresti, sest marju varitseb suur oht — linnud. «Siin on nii vareseid, kuldnokki kui hakke,» loetles ta. «Plaksuta ja tee kõva häält, palju tahad, neid see ei huvita. Lendavad paar puud edasi ja jätkavad söömist.»

Põrgi ütlemist mööda on linnud väikekasvatataja õudusunenägu. «Piisab ainult poo-

lest tunnist, kui juba terve saak on ära söödud,» sõnas ta. «Mõnes kohas on meil lindude peletamiseks postide otsa spetsiaalsed pallid riputatud.»

Lindude kisa on vahel nii suur, et häirib kõrval elavaid inimesi. «Paneelmaja elanikud on kurtnud, et õhtuti akent lahti hoides on lindude kraaklemine liiga vali,» lausus Põrk.

Kirsikorjamise kõrval harvendatakse õunaaias viljakatisti. Vanemteadur Toivo Univeri sõnade kohaselt vähendab see puu koormust. «Õunapuul tekib vilju rohkem, kui ta jõuab ära kanda,» selgitas ta.

Kui kännases on viis öit, jääb neist tavaliselt alles kolm õuna, puu ei jaksa aga nii palju vilju toita. «Sellepärast tuleb kännasesse jätta kõige suurem õun ja väiksemad ära noppida,» õpetas Univer. «Nii suudab puu oma vilju korralikult toita.»

Mõne üksiku sordi harvendamiseks on vanemteaduri hinnangul juba veidi hilja, kuid enamiku puhul on seda just õige aeg teha ka koduaias.

Kergliiklusteedele tuleb taas lisa

SIIM PIIRAK
siim.piirak@ajaleht.ee

Soe küla ja Tarvastu valla keskuse Mustla aleviku vahele hakati mõni nädal tagasi rajama umbes nelja kilomeetri pikkust kergliiklusteed, millel on pimedal ajal ka valgustus.

Vallavanem Alar Karu sõnul on see tervisesportlaste ja teiste kahe asula vahel omal jalal ja jalgrattaga liiklejate ohutust silmas pidades tähtis rada.

«Meil käivad selle suure tee ääres iga päev lapsed. Lisaks sellele on hulk tervisesportlasi, kes hakkavad seda kasutama,» rääkis vallavanem.

Tema ütluse järgi peaks ehitatav tee pikendama juba praegu läbi aleviku looklevat kergliiklusteed.

Projekt oli reservis

Vallavanem avaldas lootust, et umbes kahe aasta järel rajatakse teine sama pikk rada Kärstna asula ja hooldekodu vahele, et ka sealsetel asukatel oleks ohutum liigelda.

Mustla aleviku ja Soe küla keskuse ühendamise projekt jäi regionaalministri Siim Kiisleri eelmise aasta kergliiklusteede kava reservi, kuid tänavu võeti selle elluviimine käsile. Nii saadi Karu sõnul 302 000 eurot toetust ning projekti kogumaksumus on 467 000 eurot.

Küsimusele, kas Euroopa rahaga rajatud kergliiklustee eest hoolitsemiseks ja selle valgustamiseks ka raha jätkub, vastas Karu, et kui midagi sellist on planeeritud, peaks selle ülalpidamiseks ka raha jätkuma. «Tänapäeval võtab tänavavalgusti vaid 80 vatti — nagu põleks pirn toa laes,» sõnas vallavanem.

Aastas mitu tuhat

Alar Karu rääkis, et masu ajal olid Mustla tänavavalgustid põlenud üle ühe ja kui tarvis, võidakse sama praktikat kasutada kergliiklusteel. «Õo läbi see ilmselt nii ehk naa ei põleks, vaid kaks kuni kolm tundi pimedal ajal,» sõnas ta.

Pärsti vallas on umbes kuus kilomeetrit kergliiklusteid. Need ühendavad Heimalit ja Ramsit ning Viljandit ja Päre. Vallavanem Erich Palmi ütlemist mööda kulub kergliiklusteedele aastas mitu tuhat eurot. «Tuleb heina niita, lund lükata ja kui rulluisutajad kurdavad, siis pühime paar korda aastas rajad ka puhtaks,» loetles ta valgustamisele lisanduvaid kululikke.

Karksi vallas on vallavanem Arvo Malingu sõnul umbes kolm kilomeetrit kergliiklusteid. «Hooldamine väga kallis pole, hoopis ehitamine oli kallis. See on nagu tavalise tee ehitamine.»

Mustla aleviku ja Soe küla keskust ühendava kergliiklustee rajamist alustati mõni nädal tagasi ja valmima peaks see sügiseks.

Viljandi maavanem maksab suurt laenu

Eesti maavanematest on suurim laenukoormus Võrumaa juhil, kellele järgneb Viljandi maavanem, selgub majanduslike huvide deklaratsioonist.

Võru maavanemal Andres Kõivul on kaks eluaseme-laenu, mõlemad on võetud SEB pangast. Ühe eluaseme-laenu suurus on 138 249,94 eurot ja teise 83 921,91 eurot.

Viljandi maavanemal Lembit Kruusel on tasuda Nordea pangast võetud 122 000 euro suurune kodulaenu elamu rekonstrueerimiseks.

Ülejäanud Eesti maavanemate laenukoormus jääb alla 100 000 euro. Saare ja Jõgeva maavanemal laenu ja võlgu ei ole. (BNS)

Kui kaugelt vaadates ei pruugi korstna nigel tervislik seisund silma jääda, siis fotoaparaadi objektiiv näitab selgelt, et selle tipp hakkab lagunema.

Kasutuna seisev korsten kipub pooleks minema

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Pikka aega Paalalinna silueti osaks olnud punane katlamajakorsten on viimastel aastatel jõudsalt lagunened ning ähvardab peagi tiipust suuremaid tükke allapoole laskida.

Aadressil Põhja puistee 6-a paiknevast katlamajast pole ümbruskonna korterelamuid koetud juba paarkümmend aastat. Vahepeal on seal remonditud autosid ja peetud taarapunkti. Nüüd tegutseb hoones vanakraamipood.

Remont on plaanis

Ehkki punastest tellistest korstnast pole suitsupahvakaid kõrgustesse tõusnud juba ammu, on see seniajani muutumatuna püsinud.

Alles viimastel aastatel on naabruskonna elanikud hakanud täheldama selle juures aina kiirenevat lagunemisprotsessi. Terasema pilguga linlaste tähelepanekute kohaselt kipub rajatis ülemisest otsast pooleks minema.

Kinnistu omanikfirma Adelan KVH juhataja liige Aleksandr Kolodi ütles, et on korstna nigelast seisukorrast teadlik, kuid mõõnis, et käesoleval aastal pole ettevõtte remondiks vaba raha. «2014. aastal plaanime asja ettevõtta küll,» lubas ta.

Et kõrge korsten võiks mingil moel ümbruses asuvaid ehitisi või inimesi ohustada, pole omaniku hinnangul tõenäoline, sest see asub planguga piiratud eramaal, kus vöörastel pole lubatud viibida.

Keegi pole kaevanud

Linnavalitsuse majandusameti juhataja Reevo Maidla sõnul ei ole seni keegi ametnike tähelepanu korstna nigelale seisukorrale juhtinud. Sestap lubas ta esimesel võimalusel objektile pilgu peale visata ning vajaduse korral omanikuga kontakti võtta.

«Kui koht kellegi varale või tervisele otsest ohtu ei kujuta, pole linnal põhjust omanikku repressseerida. Aga kui oht saab ilmseks või hakkab mõni kasutuseta ehitist tugevalt silma riivama, püüame kahtlemata vastutajaga rääkida. Mida suurem probleem, seda tõsisem jutt,» selgitas Maidla.

1960. ja 1970. aastatel, mil Paalalinna eramukvartalite kõrvale asuti ehitama korterelamuid, rajati nende tarbeks ka kaks katlamaja. Üks neist oli praeguse Maksimarketi ligiduses niinimetatud hruštšovkade külje all ning teine linna kaugemas servas Kauge tänava ääres. Veel üks katlamaja oli Paalalinna kooli nime kandva õppeasutuse juures.

Kõik need said uue otsarabe, kui linna hakati kütma kahest katlamajast Männimäel ja Jämejalal.

1960. aastatel niinimetatud hruštšovkade ja eramute vahele kerkinud katlamaja punasest korstnast pole suitsu tulnud juba paar aastakümnet.

2 x MARKO SAARM

HARRASTUS

Viljandi järv pürbib üleilmse püügivõistluse areeniks

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Kui tavaliselt kerivad Viljandi järvel õõtsuvates paatides spinningukest kohalikud kalamehed, siis ületuleval sügisel on lootust siinseil vetel saaki noolimas näha enneolematult paljurahvuselist seltskonda.

Kui kõik laabub, saab Viljandi harrastuskalastajate klubi õiguse korraldada 2014. aasta septembris siin spinningupüügi maailmameistrivõistlused. «Oleme mitu aastat korraldusõiguse nimel läbirääkimisi pidanud ja nüüd on põhimõtteline jah-sõna käes,» rääkis üks plaani eestvedajaid Martin Meier.

«Kuldkala» kuulsus

Andunud kalastaja, kes muu hulgas kuulub ka Eesti suurima talvise õngitsemisvõistluse «Kuldkala» korraldusmeeskonda, märkis, et lõpliku heakskiidu saab rahvusvaheline õngitsejate konföderatsioon (CIPS) Viljandile anda pärast seda, kui tema esindajad on käinud veekogu oma silmaga vaatamas ning siin proovipüügi teinud. «Tean, et nende ootused on kõrged, sest kuuldus maailma suuruselt teisest kalapeost Viljandi järve jääl on jõudnud ka nende kõrvu,» lausus ta.

Mööda maailma rändavad meistrivõistlused on tavaliselt kokku toonud 15–20 riigi kalapüügifanaatikud. Kui palju delegatsioone võiks Viljandisse saabuda, on esialgu keeruline täpselt öelda, sest registreerumine algab aasta teisel poolel, kui toimumispaik on ametlikult välja kuulutatud.

Samas on korraldusvõimalust hellitavad viljandlased juba praegu veendunud, et mõelduvõistlust ei jää kõrvale Euroopa kõige kibedamad käed eesotsas venelaste, ukrainlaste, soomlaste, lätlaste ja rootslastega.

«Kui me paar aastat tagasi Riias samal võistlusel käisime,

Viljandi järves on liikvel ohtralt suuri kalu, kelle kättesaamine on iga harrastuspüüdja unistus. Samas mõõnavad kalamehed, et veekogu on kapriisne ning edu saadab neid, kel on rohkem kogemusi.

ELMO RIIG

oli kõige kaugem paatkond pärit Lõuna-Aafrika Vabariigist,» meenutas Martin Meier ning lisas, et see peaks näitama sündmuse üleilmset kaalu.

Hea, ent pirtsakas

«Sellise võistluse korraldamine oleks minu silmis Viljandile väga suur asi, sest nii saaks siinne järv üle maailma hea kalapüügikohana palju kuulsamaks,» rääkis Martin Meier. «Maailma kõige vingemad professionaalid saaksid teada, et siin on äge ja mitmekesiseid tingimusi pakkuv kalapüügi-koht. Ehkki Viljandi järvest pole eriti lihtne saaki kätte saada, võivad hea õnne korral siin landi otsa jääda väga vinged isendid.»

Selleks, et nad kõige tähtsamal hetkel tühjade kätega ei jääks, tavatsevad koondised maailmameistrivõistluste toimumispaika minna juba paar nädalat varem ning veekogu põhjalikult tundma õppida. Seega võib vabalt juhtuda, et võistluspäevaks on mõni võõras kohalike tingimustega märksa rohkem sina peal kui kohalikud kalamehed, kes on siinsetel lainetel sõudnud aastakümneid.

EELVÕISTLUSED

Selgitamaks välja need neli kalastajat, kellele langeb osaks au esindada Eestit Viljandis peetavatel maailmameistrivõistlustel, korraldatakse sel sügisel ja järgmisel suvel viis eelvõistlust:

- 24. augustil Pühajärvel
- 7. septembril Paunküla veehoidlas
- 28. septembril Viljandi järvel
- 28. juunil Viljandi järvel
- 2. augustil Viljandi järvel

Allikas: Eesti õngitsejate liit

Kuigi finaali reeglite detailid pannakse kirja vahetult enne võistlust, on juba praegu selge, et mõõtu võetakse püütud kalade pikkuses: iga paatkonna peale arvutatakse kokku kõigi mõõdus olevate kalade kogupikkus. Pärast mõõdulindiga ülekäimist lastakse kõik kalad järve tagasi.

Kaks püüdjat võistkonnas

Iga riik saab välja panna kaks kaheliikmelist võistkonda. Selgitamaks välja, kellele langeb osaks au esindada finaalis Eestit, teeb Viljandi harrastuskalastajate klubi koos Eesti õngit-

sejate liiduga sel sügisel ja järgmisel suvel Viljandi järvel, Paunküla veehoidlas ja Pühajärvel viis eelvõistlust.

Kohalikes voorudes peetakse arvestust ahvena, haugi ja koha püüdmises. Täpsemat infot võistluse kohta tasub juba lähiajal otsida populaarsest veebiportaalist kalale.ee.

Suurt pidu, kalaturgu või laata pole meistrivõistluste ajal plaanis pidada, sest tavakohaselt pühenduvad korraldajad ennekõike heade võistlustingimuste tagamisele. Küll aga avaneb publikul võimalus randa rajatava staabi juures osa saada autasustamisest.

ARVAMUS

MARTIN MEIER, Viljandi harrastuskalastajate klubi juhataja liige

Siinsetele kalastusfännidele oleks see kindlasti tähelepanuväärne võimalus. Maailmameistrivõistlustel saab rinda pista oma ala kõige suuremate proffidega, kes kasutavad võib-olla hoopis teistsuguseid püügitehnikaid, kui meil ollakse harjunud nägema.

LAAGER

Välismaa vabatahtlikud õhutavad eesti noortes ettevõtlikkust

TOOMAS KOITMÄE
sakala@ajaleht.ee

Kaks nädalat Võrtsjärve ääres kestev Merikotka noortelaager erineb teistest maakonna suvelaagritest selle poolest, et seal on kasvatajateks vabatahtlikud Inglismaalt ja Malaisiast.

Vabatahtlike vahendamisega tegeleva mittetulundusühingu AIESEC turundusjuhi Merit Mähari sõnul korraldavad väliskülalised töötube ja simulatsioone. Nad räägivad siinsetele noortele ajajuhtimisest, meeskonnatööst, konfliktide lahendamisest, äriplaani koostamisest ja muust, mis aitaks arendada ettevõtlikkust. Turundusjuhi sõnul annab see laagris olijatele aimu eri kultuuridest ning võimaluse õppida vabatahtlike emakeelt.

51. korda aset leidvas Merikotka noortelaagris on põhirõhk veesportialade ja mere-tarkuste õppimisel. Tehnikavilised saavad teha tutvust paa-dimootoritega ja mootorpaadi juhtimisega.

Neljapäeva pärastlõunal lõppes umbes 70 osalisega laagris metsamatk. Need, kes matkata ei soovinud, võisid purjekaga sõita. Väga populaarne oli ka võimalus kõie küljes rippudes üle veesilma sõita, vahel nalja pärast vette kukkuda ja siis järgmisele ringile minna.

Laager nägi kaugelt välja nagu kuppelmaastik, sest kogu tegevus leiab aset telkides. On toidu-, sauna- ja mängutelk, lisaks on igal osalejal isiklik magamistelk. Paljud laagrilised on seal oma sõnul seetõttu, et tegevust on palju ja mitmel ka tuttavaid eelmistest aastatest.

Laagris vabatahtlikena viibivad Tristian Inglismaalt ja Benjamin Malaisiast kinnitasid kui ühest suust, et Eesti on neile nelja päevaga jätnud kustumatu mulje.

«Valisime Eesti eelkõige

Eestlased tutvustasid välismaa vabatahtlikele purjetamist, mida mõnigi neist ei olnud varem proovinud.

2 x MARKO SAARM

sellepärast, et teame teie suurepärast ärikeskkonda ja majandust, siinsetele lastele tulevad meie õpitoad ettevõtlusest kindlasti tulevikus kasuks,» kiitis Benjamin.

«Eesti on väga modernne, Inglismaal räägiti põhjal olin eeldanud rohkem jälgi Nõukogude perioodist, aga teie olete siin vapustavalt tublid!» lisas Tristian.

«Kujutage ette minu šokki, kui ma sain teada, et bussis, millega ma sõidan, on internet,» rääkis Benjamin naerdes. «See tundus korra üle mõistuse. Võimas tehnoloogia!»

Mõlemad noormehed lükkasid ümber väite, et eestlased

on tagasihoidlikud ja häbelikud. Oma sõnul pole nad nelja päeva jooksul kohanud ühtegi maarjamaalast, kes ei oleks suhtlemisaldis, viisakas ja abivalmis. Küll aga kinnitasid nad, et eestlased on liiga madala enesehinnanguga.

«Kõik vabandavad siin oma halva inglise keele pärast, aga inglasena võin öelda, et teie keeletase on suurepärane — kõigest saab lihtsalt ja selgelt aru,» kinnitas Tristian. Kumbki neist ei kahetsenud Eestisse vabatahtlikuks tulemist.

Merikotka laager kestab 15. juulini. AIESECI projekti laagrites üle Eesti on 18 välisriigist pärit vabatahtlikku.

Noorte lemmiktegevuseks laagris on kanali ületamine mööda selleks ülesseatud atraktsiooni.

LAAGRIKOHT

Lauluväljaku ehitusel paljastusid vanad eeslinna müürid

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

Rekonstrueeritava Viljandi lauluväljaku maa-alal pääste-kaevamisi teinud arheoloogid avastasid alusmüürid, mis viitavad seniteadmata võimalusele, et Viljandi üks eeslinna oli ehitatud kivist.

Tartu ülikooli ajaloo ja arheoloogia instituudi juhataja professor Aivar Kriiska sõnul on esimene ja vanim leid lubja põletamise või ladestamise koht. «See selgub põhjalikumate uuringute käigus. Ja leidude täpsem vanus saab selgeks raadiosüsiniku meetodil tehtud analüüside tulemustest,» täpsustas ta.

Ta rääkis, et tõenäoliselt linna-, aga veel suurema tõe-

näosusega linnuseehitust toinud lubjapõletusahi on kunagi lõhutatud ja keskajal on selle asemele ehitatud kelder.

Arheoloog Jekaterina Štšogoleva lausus, et kaevamiste alal on välja tulnud veel vähemalt kahe keskaegse hoone vundamendi jäänused. «Kokkuvõttes võime öelda, et oleme seni tundmatul maal, suure tõenäosusega Viljandi kesk-kaegse eeslinna alal.»

Arheoloogid on elevil

Eriliseks teeb leiu Štšogoleva sõnul just see, et ehitusmaterjaliks on kivi.

«See on ka ajaloolastele suur uudis,» rõõmustas Kriiska. Praeguseks on väljakaevamised lõppenud ning laulula-

va ehitajate masinad juba mürisevad.

Kriiska jutu järgi lähevad kõik müürid tagasi maa alla. «Need jäävad uusehitise alla ja kaetakse liivaga. Seal on müürid kaitstud ja kui peaks juhtuma, et praegune ehitus mingil põhjusel lammutatakse või on suur huvi uuesti Viljandi kesk-kaegse uurida, on seda võimalik teha,» selgitas Kriiska.

Štšogoleva lisas, et arheoloogidel on piisavalt praktikat ja kogemust, et sellisel moel tuleviku jaoks iidseid ehituskonstruktsioone säilitada.

Töid teostava YIT Ehituse Lõuna-Eesti piirkonna juhataja Aivar Tõnnis teatas, et maa alt avastatud leiud võivad rajatise valmimise ajagraafikule mõju avaldada, kuid firma

püüab kõik siiski õigeks ajaks valmis saada. «Nagu öeldakse — ega ilmagi kunagi ette tea,» nentis Tõnnis.

Ta rääkis, et ehitus ei jäänud päris seisma ka arheoloogide kohalviibimise ajal. «Ainult abihoone ehitamist ei lubatud meil alustada. Seega panime sel ajal põhirõhu laulukaa-re tugisüsteemide rajamisele.»

Järelvalvet jagub mujalegi

Muinsuskaitseameti Viljandi-maa vaneminspektori Anne Kivi sõnul on lähemas aega planeeritud Munga ja Sepa tänavä konnatee munakivisillutuse taastamine. «Sinna alla läheb torustik ja sellele objektile on määratud samuti arheoloogiline järelvalve.» Kivi

Maapõuest välja turritavad kivivundamendid kaetakse uuesti liivaga.

andmeil oli lauluväljaku alal algul ette nähtud seesama järelvalve, aga et ootamatult tuli välja müüre ja lubjapõletamiskoht, korraldati põhjaliku-

mad uuringud. «Kuna ka Sepa ja Munga tänav on tähtis kesk-aegne piirkond, sealt mingeid leide ikka tuleb,» on Anne Kivi kindel.

EESTI

Ilves soovitab luua Euroopa andmepilve

Eile Tallinnas Euroopa Komisjoni digitaalarengu voliniku Neelie Kroesiga kohtunud president Toomas Hendrik Ilves rõhutas vajadust töötada välja Euroopa Liidu seadustele alluvad andmepilved.

«Viimased kuud kinnitavad taaskord: on eriti oluline välja töötada Euroopa enda andmepilved, mis alluvad Euroopa Liidu seadustele ja on kasutajale täiesti turvalised, sest praegu on 95 protsenti Euroopa Liidus kasutatavaist pilveteenustest USA ettevõtete omad,» rääkis Ilves.

Mure privaatsuse kaitsmise pärast ei tohiks tema sõnul panna riike kapselduma ja oma kinnisi süsteeme looma, vaid vastupidi: tähtis on pürgida üleeuroopaliste e-teenuste loomise poole ning kasutada turvalist Euroopa andmepilve.

«Pilvandmetöötuse arendamisse tuleb kaasata ka liikmesriikide seisukohati, sündivad kokkulepped ei saa olla ainult ärihuvidel põhinevad,» lisas Ilves.

Neelie Kroes saabus Tallinna visiidile seoses president Ilvese juhitava Euroopa pilvandmetöötuse arendamise nõukoja koosolekuga. (BNS)

Rongisõitjate arv kahanes

Tänavu esimese poolaasta jooksul sõitis riigile kuuluva Elektriraudtee aktsiaseltsi rongidega üle miljoni inimese, sõitjate arv kahanes mullu sama perioodiga võrreldes 20 protsenti.

Piletitulu sel perioodil kahanes 12,9 protsenti, 980 000 eurole, teatas ettevõtte.

«Kuigi sõitjate arv on möödunud aastaga võrreldes vähenenud, on viimased kuud näidanud kasvumärke,» ütles Elektriraudtee müügi ja turundusjuht Norbert Kaareste. «Näiteks juunikuul tulemused olid nii sõitjate arvu kui piletitulu poolest paremad kui eelmisel aastal, kasvades tulu poolest ligi kaheksa protsenti ja sõitjate arvu poolest protsendi võrra.»

Juunikuul lõpuni oli töös vana veerem. 1. juulil lasi Elektriraudtee liinile viis uut elektrirongi ja saabuval nädalavahetusel lisandub kaks uut elektrirongi. Lähinädalatel plaanib ettevõtte lõpetada vana veeremi kasutamise. (BNS)

Sportlased läksid aega teenima

Kaitseväge niinimetatud spordirühmas asus juulist aega teenima 26 noort, kellest tuntuim on mitmekordne Eesti meister ujumises Martti Aljand.

Tippporti pürgijatest enamik asus püssi alla staabi- ja sidepataljonis, kuid talialade sportlased läbivad baasväljaõppe Kuperjanovi jalaväepataljonis. (BNS)

Eile sulpsatas Allan-Kris Malleus Võrtsjärve vette ning välja kavatseb ta tulla täna kella 19 paiku Peipsi järves.

MARGUS ANSU («TARTU POSTIMEES»)

ÜRITUS

Noormees kavatseb ujuda Võrtsjärvest Peipsisse

SIIM PIIRAK
siim.piirak@ajaleht.ee

Eile kell 16 pistis 20-aastane pikamaaujuja Allan-Kris Malleus varbad Jõesuus Võrtsjärve vette ja asus mööda Emajõe Peipsi poole kroolima, et juhtida ühiskonna tähelepanu vähihaigusele.

«Vaim on selleks valmis — eks ole kõva töö ka tehtud,» rääkis Malleus paar tundi enne teeleasumist entusiastlikult.

Pikad otsad basseinis

Emajõe on täies pikkuses korraga läbida proovitud varemgi, kuid ebaõnnestunud. Pikamaaujuja Teet Daaniel on 100-kilomeetrise distantsi läbinud kahes osas, kuid korraga pole keegi suutnud kogu Emajõe sängi seljataha jätta.

Allan-Kris Malleus on teinud vetteminekuks palju tööd: ta on ujunud hulga pikki otsi

nii basseinis kui välitingimustes. «Aga ka vaimne ettevalmistus on oluline,» märkis ta.

Malleus rääkis, et eelmisel aastal ujus ta merevees laineite ja tuulte kiuste 15 kilomeetrit päevas. Kokku läbis ta Põhja-Eesti saarte vahel 45 kilomeetrit.

Noormees ujub õilsa eesmärgi nimel: ta soovib toetada Eesti vähiliitu ja teavitada inimesi sellest haigusest. Mõne aja eest haigestus vähki spordimehe lähedane inimene. Ujuja soovib, et inimesed toetaksid vähiliidu ennetustegevust.

Tallinna klubis Orca ujumistreenerina töötav Malleus ei läinud jõekurve võtma tavalistes suspedes, vaid tõmbas selga peaaegu kogu keha katva kalipso ning võidis ihu enne vaseliiniga, et see paremini sooja hoiaks. «Päeval pole viga, kuid öösel ujudes võib külm hakata,» jutustas ta. «Öö-

sel on ka raskem ujuda, nüüd jääb see aeg teekonna algusese.»

Liha kartulitega ei sobi

Allan-Kris Malleus rääkis, et ta on väga tänulik inimestele, kes teda on toetanud. Eilegi läks temaga jõesuudmest kaasa kolm inimest: paadikapten ja kaks abistajat. Selles katses teevad koostööd Eesti vähiliit, ujumisliit ja rendikater.ee.

Et ujumise ajal on keha horisontaalasendis, ei saa energiat ammutada tavalisest suupoolisest. «Toitun ainult vedelast toidust. Liha kartulitega süüa ei saaks,» kõneles Malleus ning selgitas, et säärasas asendis ja koormuse all tuleks see lihtsalt välja. See-eest spordi- ja energiageelid püsivad organismis tõrkumata.

Malleus loodab Peipsile Varnja piirivalvekordoni piir-

Allan-Kris Malleus

TOETUS

Mittetulundusühingu Eesti Vähiliit kohta saab rohkem infot kodulehelt www.cancer.ee.

Toetuse saab kanda vähiliidu arvelduskontole 221002163986 Swedbankis.

Allikas: Eesti ujumisliit

konda jõuda täna kella 19 paiku. Meeskond annab sotsiaalvõrgustikus Facebook iga tunni tagant teada, kui kaugele nad on jõudnud.

Malleus on Orca klubi kodulehe järgi osalenud 2010. aastal Euroopa juunioride meistrivõistlustel Helsingis ning on mitmekordne Eesti noorte, juunioride ja täiskasvanute meistrivõistluste võitja ja medalioomanik. Lisaks sellele on ta maailma ujumistreenerid koondava ühingu liige.

VÄLISMAA

Võimupööre andis Egiptusele ajutise presidendi

Egiptuse konstitutsiooni kohtu esimees Adly Mansour vannutati eile riigi ajutiseks presidendiks.

«Ma töotan säilitada vabariigi süsteemi, austada põhiseadust ja seadusi ning hoolitseda rahva huvide eest,» ütles Mansour konstitutsioonikohtus korraldatud tseremoonial.

Sõjavägi kukutas senise riigipea Mohamed Morsi üleeile nädal aega väldanud ulatuslike meeleavalduste järel.

ÜRO peasekretär Ban Ki-moon ütles, et Egiptuses peab võimalikult kiiresti taastuma tsiviilvõim ning riigi tulevased juhid peavad arvestama rahva huve.

«Olukord on muutlik ja pole selge, kuhu me liigume,» ütles Ban Ki-moon ajakirjanikele ja rõhutas, et lahenduse leidmiseks tuleb kaasata kõik Egiptuse pooled.

Saksa välisminister Guido Westerwelle hindas, et sõjaväe sekkumine, mille tulemusena kukutati islamistist president Morsi, on Egiptuse demokraatiale tagasilöökk. Süüria valitsus aga tervitas Morsi võimult lükkamist ja nimetas tema vastu suunatud massimeeleavaldusi suureks saavutuseks. (AFP, BNS)

Ladina-Ameerika on nõrkinud

Ladina-Ameerika riikide liidrid kogunesid eile kriisikohtumisele, et arutada Boliivia presidendile Evo Moralesele Euroopas osaks saanud kohtlemist.

Boliivia presidendi lennuk oli ülelele teel Moskvast kodumaale sunnitud tegema vahemaandumise Viinis, sest Prantsusmaa, Itaalia, Hispaania ja Portugal ei andnud talle luba oma õhuruumi siseneda, kahtlustades, et pardal viibib USA luureprogrammide paljastaja Edward Snowden.

Ladina-Ameerika riigid on Moralesi kohtlemise hukka mõistnud. (STT, BNS)

Suri arvutihiire leiutaja

USA-s California osariigis suri teisipäeval 88 aasta vanuselt Douglas Engelbart, kelle leiutatud arvutihiir tõi kaasa revolutsiooni arvutimaailmas.

Oregonis sündinud Engelbart õppis 1950. aastatel elektrotehnikat ja arvutiteadusi ning asus hiljem tööle Stanfordini uurimisinstituudis. Seal töötas ta oma meeskonnaga mitme idee kallal, millest hiljem said arvutikasutuse lahutamatu osad, nagu näiteks e-post, videokonverentsid ja interneti eelkäija ARPAnet.

Kuid eelkõige mäletatakse teda seoses arvutihiirega, mille esimene versioon kujutas endast kahe metallrattaga puust karpi ja mis patenteeriti 1970. aastal. Engelbarti nimele jäi 21 patenti. (AFP, BNS)

KAART

Kolga-Jaani vallas Jõesuust alustanud pikamaaujuja Allan-Kris Malleus loodab läbida 100-kilomeetrise distantsi 27 tunniga.

TEEMAD

Toimetaja TIINA SARV, 433 0052, tiina.sarv@ajaleht.ee

DIABEET

Mitu korda kasutatud süstlanõel ohustab tervist

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

Sellest aastast kompen-
seerib haigekassa 90
protsendi ulatuses dia-
beetikute süstlanõelte
hinna.

See peaks looma eelduse, et
patsient ei kasuta päevade
kaupa insuliinisüstalt nõela
vahetamata.

Põhilise insuliinitootja Sa-
nofi diabeedivaldkonna juht
Ivi Sonn rõhutab, et insuliini-
nõelte korduvkasutamine on
ohtlik. «Pärast esimest süsti po-
le nõel enam steriilne ning mi-
tu korda ühe nõelaga süstimine
võib põhjustada põletikku,»
hoiatab ta.

Samuti kuulub juba esimese
süstiga osaliselt maha nõela
kattev silikoonikiht ning nõel
pole terav nagu algul. Seetõttu
pole järgmised süstid enam nii
valutud. Kasutatud nõel võib
põhjustada ka kudede mikro-
trauma, mis omakorda võib
soodustada nahaaluste sõlme-
keste teket.

Ivi Sonni sõnul tuleb säära-
seid sõlmekesti vältida,
sest need takistavad in-
suliini imendumist ja
veresuhkur ei lange.
Sageli juhtub, et eel-
misest süstist nõela
jäänud insuliin
kristalliseerub
ning sulgeb nõe-
la osaliselt või
täielikult.

Nii et dia-
beetikutel ei

maksa oma tervisega riskida ja
nad peaksid praegusest märk-
sa rohkem rõhku panema steriil-
sete tarvikute kasutamisele.

Levinud haigus

Diabeet on tänapäeval väga le-
vinud haigus. Sellest on kuju-
nenud üks XXI sajandi suure-
maid tervisemuresid. Eestis on
ligi 70 000 diabeetikut.

Eristada saab kahte tüüpi
diabeeti. 1. tüüpi
diabeet, mida põeb
ligi kümme prot-
senti suhkruhaige-
test, on krooniline
tõbi, mille puhul
patsiendid vajavad
diagnoosimise het-
kest alates püsivat
ravi insuliiniga.
Ülejäänud suhkru-
haigete puhul võib
rääkida elustiili-
haigusest ehk 2.
tüüpi diabeedist,
kui keha küll too-
dab insuliini, kuid ebapiisa-
valt või ei oska organism seda
õigesti kasutada.

2. tüüpi diabeeti põdevaid
inimesi iseloomustavad ena-
masti ülekaaluli-
sus ja vähene lii-
kumine. Haigu-
se raviks kasu-
tatakse tab-
lette, mis sti-
muleerivad kõhu-
nääreret
ning aitavad
muuta

organismi eritava insuliini
töö tõhusamaks. Kui tabletid
enam ei aita, tuleb alustada ravi
insuliiniga.

1. tüüpi diabeedi puhul
peab süstima insuliini. Et hoi-
da veresuhkrut normi lähedal,
tuleb seda teha isegi mitu korda
päevas. Tänapäeva meditsiini
on arenenud nii kaugele,
et patsiendid saavad sellega
ise hakkama, sest kasutusel on
mugavad glükomeetrid, mille
abil on võimalik väikese vae-
vaga oma vere-
suhkru taset mää-
rata, et selle põhjal
ravimikoguseid va-
lida.

Teiseks süsti-
takse insuliini eel-
täidetava pensüst-
laga, mida saab
igas olukorras disk-
reetselt kasutada.
Peenikesed ühe-
kordsed nõelad ta-
gavad peaaegu va-
lutu süste.

Aja jooksul,
haiguse arenedes, ei piisa ka 2.
tüüpi diabeeti põdejal sageli
enam vaid tabletiravist, sest
kõhunäärmes väheneb järk-
järgult insuliini tootmine ning
hakatakse kasutama kombi-
neeritud ravi, mis tähendab, et
patsient võtab tablette ning õh-
tul enne ui-
numist süs-
tib lisaks
insuliini.
Kui ka nii
ei saa-
vutata
head

Ivi Sonn

tulemust, minnakse täielikult
üle insuliinravile ning see võib
tähendada, et insuliini süsti-
takse kuni viis korda päevas.

Halb harjumus

Paljudele diabeetikutele on
süstimine tavapärane tegevus,
kuid kahjuks kuulub selle juur-
de nõelte korduvkasutamine.

«See tuleneb ühest küljest
kokkuhoiust ning teisest kül-
jest mentaliteedist, et ei saa ju
ära visata asja, mida pole kor-
ralikult ära kasutatud,» arvab
Ivi Sonn.

Nõelte taaskasutamine ei
puuduta vaid vanemapoolseid
diabeetikuid. Sellist käitumis-
mudelit võib märgata ka noo-
remate suhkruhaigete seas ja
see on tema sõnul murettekti-
tav.

«Vanemate inimeste puhul
võib mõneti rääkida harjumu-
sest, sest nad mäletavad aegu,
mil süstlanõelu pidi taaskasu-
tama neid enne steriliseerides.
See on aga mõeldamatu ajas-
tul, mil kõik võimalused ja eel-
dused korrektseks diabeediravi-
ks on olemas.»

Õnneks on Eesti meditsiini-
süsteem astunud sammu lähe-
male sellele, et halb harjumus
kaoks. Uute nõelte ostmise ei
tühjenda enam patsiendi raha-
kotti.

Fotosuurendus uuest (vasakult)
ning üks ja kaks korda kasuta-
tud süstlanõelast. Viimasel, eriti
tugeva suurendusega pildil on
näha kuus korda kasutatud
süstlanõela ots.

ERAKOGU

75

Tuleval nädalal korraldab
Eesti laste ja noorte diabeedi
ühing Olustveres laagri, kus
75 osalejale õpetatakse hai-
gusega toimetulekut. Kavas
on ka sportimine ja meelela-
hutus.

Toreda nimega tõhus ja vastupidav õhupuhastaja

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

Väga heaks õhupuhastajaks
peetud tups-rohtliilia on vä-
henõudlik, vastupidav ja pi-
kaealine taim. Teadaolevalt
on teda Eestis toataimena
kasvatatud rohkem kui sada
aastat. Maailmas kuulub ta
populaarsemate toataimede
hulka.

Kogenud kasvatajate sõ-
nul õitseb tups-rohtliilia ka
kodustes tingimustes midagi
erilist nõudmata. Pöörisena
paiknev kuni 60 sentimeetri
pikkune õisik areneb koda-
rikulehtede vahel, kasvab pi-
kemaks ja kooldub allapoole
rippu. Valgete tähekuju-
liste õite asemel moodustu-
vad üsna pea väikesed lehte-
dega lisataimed, hoida võib
ühele varrele ilmuda kuni
sada.

Sellise juured kasvata-
nud noortaim võime õisiku-
varre küljest ära lõigata ning
kevadest või suvel potti mulda
istutada. Kiiremini saame
lopsaka taime, kui istutame
ühete potti mitu istikut.

Kui taim õitseda ei taha,
on põhjuseks pime kasvukoht
või mullast lõppenud toitai-
ned. Ka liiga rammus muld
või ülearu sage väetamine ei
tule kasuks.

Tups-rohtliilia eluiga on
neli kuni viis aastat. Et tai-
mel on palju rippuvaid tü-
tartaimi, on teda lihtne pal-
jundada. Tütarained võib
julgesti eemaldamata jätta,
sest emataime need ei kur-
na.

Et tups-rohtliilialt on la-
piga raske tolmu pühkida,
võiks teda veega piserdada
või kord nädalas isegi duši-
ga üle lasta. Soovitav on lil-
le kord nädalas korralikult
kasta, asetades ta veenõusse
nii kauaks, kuni kogu potis

Tups-rohtliilia meeldib kasvu-
koht, kus ta saab oma õisikud
allapoole lasta. Sellepärast
pannakse taim sageli kapi otsa
või kõrgele riulinurgale.

olev muld on veest läbi im-
bunud.

Lillepott sobib tuppa
lauale, riulile või postamen-
dile. Samuti võib selle ripu-
tada akna kohale. Taim on
vastupidav ja hinnatud talve-
aedades.

Nagu juba öeldud, on kat-
setega tõestatud, et tups-roht-
liilia puhastab õhku. Köögis
neelab juba üks taim gaasi-
pliiti kasutades eralduva
lämmastikdioksiidi. Kesk-
konna ja elustiili kahjulikke
mõjusid uuriv teadlane Kat-
rin Sak peab tups-rohtliiliat
väga heaks sünteetilisest kor-
terisisustusest õhkuvate kah-
julike kemikaalide neutrali-
seerijaks.

LUGEJA KÜSIB

«Olen «Dr. Ozi show» vaataja ja leidnud sealt palju kasulikke
nõuandeid. Hiljuti soovitati saates kõigil üle neljakümnestel
naistel võtta südameaspiriini, mis aitab lisaks südame vere-
soonkonna haigustele vähendada ka muude tervisehäda-
riski. Kas peaksin 44-aastaselt hakkama iga päev aspiriini võt-
ma? Milline on Eesti arstide seisukoht?» tunneb huvi lugeja
Suure-Jaanist.

Tartu ülikooli südamekliini-
ku kardioloogiaosakonna va-
nemarst-õppejõud Kristin
Lamp ütleb, et tema meelest
ei ole selline aspiriini võtmi-
ne põhjendatud. «Me pole
kliinikus isegi arutanud või-
malust nii laiahaardelist
soovitust anda. Iga inimest
tuleb vaadelda eraldi, arves-
tada tema tervisenäitajaid.
Miks peaks täiesti terve
40-aastane naine aspiriini
võtma? Ka iga 50- ja 60-aasta-
ne patsient ei saa meilt soo-
vitust neid tablette tarvita-
da. Vajaduse seda teha ot-

sustab ikka arst pärast tervi-
seuuringuid.»

Ka Viljandi haigla kar-
dioloog Ester Keba leiab, et
nii noorelt igaks juhaks aspi-
riini võtmine ei ole õigusta-
tud. Iseasi, kui inimesel on
olnud infarkt või insult. Siis
määrab arst ravi, mille hulka
ilmselt kuuluvad ka vereve-
deldajad.

Doktor Keba seisukoht
on, et aspiriini võtmisele
võiks naisted mõelda alates
65. eluaastast, mehed varem.
Aga ikka tuleb eelnevalt arst-
iga nõu pidada.

Esmaspäev, 8. juuli

07.25 Maahaigla
08.10 Aia elu
08.25 Rock Summer 25, 2/9*
08.55 Holby City haigla
09.55 Ajavaod: La Passionaria
10.20 Ega need kuku õiged käod
10.30 Ajalik ja ajatu
11.00 Väike maja preerias
11.45 Uued trikid*
12.40 Möistlik või mõttetu*
13.10 Hummeri jälgedes, 1/6
13.55 Vana meloodia
14.15 Maailm nagu muster
14.45 Jamie Oliveri 30 minuti road*
15.10 Õnne 13*
15.40 ENSV*
16.10 Holby City haigla*
17.10 Normanni vallutused, 13/16
17.35 Minuscule
17.40 Maahaigla*
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Osoon (ETV 2012)
19.15 Ilus maa
19.20 Illiline inemine
19.40 27
20.10 Amasoonia võimas loodus, 2/2
20.10 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.25 Sport
21.35 SUVEkulTUUR
21.45 Eesti mäng
22.15 Vincent, 2/4
23.25 EÜE segu, 5/6
23.55 Waterloo Roadi kool

06.00 Punased roosid, 543/800*
06.45 Rosario, 25/105*
07.40 Kasskoer
08.05 Suvereporтер*
09.10 Tuhat ja üks ööd, 25/90*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5534
11.30 Küladetektiivid, 70*
12.30 Merevaade*
13.00 Saare sosinad
14.00 Komissar Rex
15.00 Punased roosid, 544/800
16.05 Küladetektiivid, 71
17.05 Rosario, 26/105
18.10 Tuhat ja üks ööd, 26/90
20.00 Suvereporтер
21.00 Meie aasta Siberis
21.30 Mentalist
22.25 Mõrvaennetajad
23.20 Üllsalajane

06.15 Joonissarjad
07.55 Armastus võidab, 74*
08.55 Kirgide torm, 1669*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6510*
10.35 Brigaad 3: 5
11.35 Meisterdetektiiv Spencer 5, 5
12.30 Paradiisiaiad, 5*
13.00 Hawaii 5-0 2, 18*
14.00 Kättemaksukontor 4, 1*
15.00 Vaprad ja ilusad, 6511
15.30 Lena, mu elu armastus, 134
16.30 Armastus võidab, 75
17.30 Kirgide torm, 1670
18.30 Vaid Venemaal pluss
19.00 Seitsmesed suvesadamas
20.00 Kättemaksukontor 4, 2
21.00 CSI kriminalistid 13, 2
22.00 Mf. Kahe tule vahel

07.30 Animasarjad. **08.20** etve
Tule õuel, 9/16*. **08.50**
Lastetuba. **09.00** MuinasTeeVee. **09.30**
55 – mis siis! **10.00** Waterloo Roadi kool.
10.50 Ohhool, 9/15*. **11.15** Vabaduse
rütmid*. **12.30** Tugitooliteater*. **12.42**
ERR uudised. **15.50** Armastus loomariigis, 3/4*. **16.40** Kalailm, 4/29. **17.10** Väike
maja preerias*. **18.00** Animasarjad.
19.20 AK (viipek). **19.30** AK (vk). **19.45**
Mf. Armastusemüür*. **21.30** Alati on alati.
22.20 Filminäitleja. **23.25** Pillimeister.
23.45 Estraditähestik*

09.00 Seitsmesed suvesadamas. **09.30** Kodu keset linna 4, 459*.
10.00 Mf. Spartacus.
14.00 Kutsuge Cobra 11 1, 1*. **15.00** Kälimehed
1, 9. **16.00** Kuidas ma kohtasin teie ema 1, 7*.
16.30 Kutsuge Cobra 11 1, 2. **17.30** Top Gear 2, 11*.
18.30 Simpsonid 13, 3*. **19.00** Ameerika paps 5, 67.
19.30 Kuidas ma kohtasin teie ema 1, 8.
20.00 Seks ja linn 6, 75. **20.30** Simpsonid 13, 4.
21.00 Mf. Jõhkrad mängud. **23.20** Paljalt
naljakas. **23.30** Vaga vesi 1, 9. **00.45** Salatoimikud 5, 117

05.30 Roosa teemant, 81/125.
06.15 Totaalne ärkamine!
09.00 Doktor Oz*. **09.55** Ellen.
10.50 Eluteed, 25/45*. **11.20** Everwood*.
12.25 Mõrvamüsteerium: Beebi. **14.15**
Staariminutid. **14.25** Kokakool. **15.20** Oprah.
16.10 Doktor Oz. **17.05** Everwood.
18.00 Pahad tüdrukud, 54/107. **19.00** Kodus
ja võõrsil, 5535. **19.30** Eluteed, 26/45.
20.00 Sai ole ükski. **20.30** Tuuni mu mõis!
21.00 Mf. Südames peidus. **22.50** Staariminutid.
23.00 Käpardist kokaks, 2/8. **23.55** Staariminutid.
00.00 Suvereporтер

06.30 Motoreporter Rock Ride 2009*.
07.00 Suvereporтер+. **07.55** Kuldvillak*.
08.30 MacGyver*. **09.20** Conan, 101*. **10.10** Rannavalve. **11.00** Jututuba.
13.40 Komissar Rex*. **14.35** Walker – Texase
korralvur*. **15.25** MacGyver. **16.20** Merepatrull.
17.10 Komissar Rex. **18.05** Walker – Texase
korralvur. **19.00** Kuldvillak. **19.30** Rannavalve
– Premium 7 Grand Prix 2013. **20.00** Tuvikesed*.
21.00 Kaks ja pool meest*. **21.30** Sjomini
juurdlus, 7/12. **23.35** Conan, 101

Teisipäev, 9. juuli

07.25 Maahaigla
08.10 Aia elu
08.25 Eesti mäng*
08.55 Holby City haigla
09.55 Ajavaod: Uppunud Eestis
10.20 Üks tegu
10.30 Ajalik ja ajatu
11.00 Väike maja preerias
12.10 Vincent, 2/4*
13.20 Ellerhein Bulgaarias
13.30 Terve Eesti, 6/10*
14.00 Õnne 13*
14.30 ENSV*
15.00 Holby City haigla*
16.00 Tour de France: 10. etapp
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Osoon (ETV 2012)
19.15 Ilus maa
19.30 4x4
20.00 Ohtlik lend, 6/12
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.25 Sport
21.35 SUVEkulTUUR
22.15 Mf. Vandeseltslane
00.15 Waterloo Roadi kool
01.05 SUVEkulTUUR*
01.15 Maahaigla*

06.00 Punased roosid, 544/800*
06.45 Rosario, 26/105*
07.40 Kasskoer
08.05 Suvereporтер*
09.10 Tuhat ja üks ööd, 26/90*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5535
11.30 Küladetektiivid, 71*
12.30 Meie aasta Siberis*
13.00 Saare sosinad
14.00 Komissar Rex
15.00 Punased roosid, 545/800
16.05 Küladetektiivid, 72
17.05 Rosario, 27/105
18.10 Tuhat ja üks ööd, 27/90
20.00 Suvereporтер
21.00 Krimi
21.30 Kriminaalne Venemaa
22.05 Nikita
23.00 V
23.55 Mf. Raske tappa

06.15 Joonissarjad
07.55 Armastus võidab, 75*
08.55 Kirgide torm, 1670*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6511*
10.35 Brigaad 3: 6
11.35 Meisterdetektiiv Spencer 5, 6
12.30 Kõige naljakamad koduvideod
13.00 CSI kriminalistid 13, 2*
14.00 Kättemaksukontor 4, 2*
15.00 Vaprad ja ilusad, 6512
15.30 Lena, mu elu armastus, 135
16.30 Armastus võidab, 76
17.30 Kirgide torm, 1671
18.30 Võimalik vaid Venemaal
19.00 Seitsmesed suvesadamas
20.00 Kättemaksukontor 4, 3
21.00 Kodumaa 1, 8
22.00 Vaid Venemaal pluss
22.30 Mf. Ohtlik mees
00.30 CSI New York 8, 8
01.25 Vabaduse hind 2, 3

07.30 Animasarjad. **08.30** etve
Lastetuba. **08.50** Suuri
meistrid, 3/13*. **10.00** Waterloo Roadi
kool. **10.50** Teatrista 12 kuud. **11.35** Türi-
bust ruuduni, 1/15. **12.05** Estraditähestik*.
13.00 ERR uudised. **15.00** Mängime
veel! **16.20** Kalailm, 5/29. **16.45** Väike ma-
ja preerias*. **18.00** Animasarjad. **19.20** AK
(viipek). **19.30** AK (vk). **19.50** Idatuule-
torm. **20.15** Pärituult. **20.30** U20 korvpalli
EM finaalturniir Tallinnas. **22.40** Ehh, uh-
huduur, 3/8. **23.10** Eesti TOP 7. **23.45**
Troonide mäng, 6/10. **00.35** Lennud*

08.30 Seitsmesed suvesadamas. **09.30** Kodu
keset linna 4, 460*. **10.00** Kutsuge Cobra 11
1, 2*. **11.00** Mf. Jõhkrad mängud*. **13.30** Kodu
keset linna 4, 461. **14.00** Kutsuge Cobra 11
1, 2*. **15.00** Kälimehed 1, 10. **16.00** Kuidas
ma kohtasin teie ema 1, 8*. **16.30** Kutsuge
Cobra 11 1, 3. **17.30** Sõjaprintsess Xena 1, 11.
18.30 Simpsonid 13, 4*. **19.00** Ameerika
paps 5, 68. **19.30** Kuidas ma kohtasin teie
ema 1, 9. **20.00** Seks ja linn 6, 76. **20.30**
Simpsonid 13, 5. **21.00** Mf. Pagendatud. **23.00**
Paljalt naljakas. **23.30** Eureka 4, 14. **00.30**
Salatoimikud

05.30 Roosa teemant, 82/125.
06.15 Totaalne ärkamine!
09.00 Doktor Oz*. **09.55** Ellen.
10.50 Eluteed, 26/45*. **11.20** Everwood*.
12.25 Mõrvamüsteerium: Varjus. **14.15**
Staariminutid. **14.25** Kokakool. **15.20** Oprah.
16.10 Doktor Oz. **17.05** Everwood.
18.00 Pahad tüdrukud, 55/107. **19.00** Kodus
ja võõrsil, 5536. **19.30** Eluteed, 27/45. **20.00** Sai
ole ükski. **20.30** Tuuni mu mõis!
21.00 Mf. Südames peidus. **22.50** Staariminutid.
23.00 Käpardist kokaks, 2/8. **23.55** Staariminutid.
00.00 Suvereporтер. **01.00** Ellen*

06.30 Eesti nokitseb*. **07.00** Suvereporтер.
08.00 Kuldvillak*. **08.30** MacGyver*. **09.20** Conan,
101*. **10.10** Rannavalve. **11.00** Jututuba.
13.40 Komissar Rex*. **14.35** Walker – Texase
korralvur*. **15.25** MacGyver. **16.20** Merepatrull.
17.10 Komissar Rex. **18.05** Walker – Texase
korralvur. **19.00** Kuldvillak. **19.30** Rannavalve
– Premium 7 Grand Prix 2013. **20.00** Tuvikesed*.
21.00 Kaks ja pool meest*. **21.30** Mf. Kättemak-
sus tund 2. **23.30** Conan, 103. **00.20** Kaks
ja pool meest. **00.45** Tuvikesed

Kolmapäev, 10. juuli

07.25 Maahaigla
08.10 Aia elu
08.25 Eesti mäng*
08.55 Holby City haigla
09.55 Ajavaod
10.30 Minuscule
10.30 Ajalik ja ajatu
11.00 Väike maja preerias
11.45 Ohtlik lend, 6/12*
12.45 4x4*
13.15 27: Uut ja vana*
13.45 Täheleae: Helve Sargava
15.00 Holby City haigla*
16.00 Tour de France: 11. etapp
18.35 Aktuaalne kaamera
18.50 Osoon
19.20 Ilus maa
19.30 Metsapeatus, 6/10
20.00 Kõõgikodanikud
20.30 EÜE segu, 6/6
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.25 Sport
21.35 SUVEkulTUUR
21.45 Eesti mäng
22.15 Apokalüpsis
23.10 Hung
23.35 Waterloo Roadi kool

06.00 Punased roosid, 545/800*
06.45 Rosario, 28/105*
07.40 Kasskoer
08.05 Suvereporтер*
09.10 Tuhat ja üks ööd, 27/90*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5536
11.30 Küladetektiivid, 72*
12.30 Krimi*
13.00 Saare sosinad
14.00 Komissar Rex
15.00 Punased roosid, 546/800
16.05 Küladetektiivid, 73
17.05 Rosario, 28/105
18.10 Tuhat ja üks ööd, 28/90
20.00 Suvereporтер
21.00 Heeringas Veenuse öla
21.30 Suur lotokolmapäev
22.30 Jahtunud jälg
23.30 Harry seadus
00.25 Traumaosakond

06.15 Joonissarjad
07.55 Armastus võidab, 76*
08.55 Kirgide torm, 1671*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6512*
10.35 Brigaad 3: 7
11.35 Meisterdetektiiv Spencer 5, 7
12.30 Kõige naljakamad koduvideod
13.00 Kodumaa 1, 8*
14.00 Kättemaksukontor 4, 3*
15.00 Vaprad ja ilusad, 6513
15.30 Lena, mu elu armastus, 136
16.30 Armastus võidab, 77
17.30 Kirgide torm, 1672
18.30 Vaid Venemaal pluss
19.00 Seitsmesed suvesadamas
20.00 Kättemaksukontor 4, 1
21.00 Juurdlust viivad läbi sensitiivid
22.00 Suletud uste taga 2, 10
23.00 Leidja 1, 6
00.00 Top Gear USA 1, 6
01.00 Kalamehejutud

07.30 Animasarjad. **08.45** etve
Lastetuba. **09.00** Muusika
väikese m-iga, 7/8. **09.30** Rakett 69.
10.00 Waterloo Roadi kool. **10.50** Minu
Virumaa. **11.30** Eesti TOP 7*. **12.05** Siin
ja praegu*. **12.54** ERR uudised. **16.05** Tu-
hat tutvust. **16.40** Kalailm, 6/29. **17.10**
Väike maja preerias. **18.00** Nõiakivi, 6/7.
18.25 Animasarjad. **19.20** AK (viipek).
19.30 AK (vk). **19.45** Mf. Lift tapalavale.
21.15 Vana arm ei roosteta. **21.30** Kaug-
huduur. **22.50** Eesti lood. **23.15** Ala-
ti on alati*. **00.05** Mängime veel!, 6/15

08.30 Seitsmesed suvesadamas. **09.30** Kodu
keset linna 4, 461*. **10.00** Kutsuge Cobra 11
1, 3*. **11.00** Mf. Pagendatud*. **13.30** Kodu
keset linna 4, 462. **14.00** Kutsuge Cobra 11
1, 3*. **15.00** Kälimehed 1, 11. **16.00** Kuidas
ma kohtasin teie ema 1, 9*. **16.30** Kutsuge
Cobra 11 1, 4. **17.30** Sõjaprintsess Xena 1, 12.
18.30 Simpsonid 13, 5*. **19.00** Ameerika
paps 5, 69. **19.30** Kuidas ma kohtasin teie
ema 1, 10. **20.00** Seks ja linn 6, 77. **20.30**
Simpsonid 13, 6. **21.00** Mf. Tulnuka-
planeet. **23.00** Paljalt naljakas. **23.30**
Euroopa pokkeriturme 7. **00.30** Salatoimikud
6, 118. **01.30** Faktuaalne kaamera

05.30 Roosa teemant, 83/125.
06.15 Totaalne ärkamine!
09.00 Doktor Oz*. **09.55** Ellen.
10.50 Eluteed, 27/45*. **11.20** Everwood*.
12.25 Mõrvamüsteerium: Modelli
14, 1/13*. **13.25** Kadunud, 35/39*. **14.20**
Staariminutid. **14.25** Kokakool. **15.20** Oprah.
16.10 Doktor Oz. **17.05** Everwood.
18.00 Pahad tüdrukud, 56/107. **19.00** Kodus
ja võõrsil, 5537. **19.30** Eluteed, 28/45. **20.00** Sai
ole ükski. **20.30** Tuuni mu mõis!
21.00 Mf. Tütegu. **23.00** Staariminutid. **23.05**
Unustamatu. **00.00** Suvereporтер. **01.00**
Ellen*. **01.45** Lõbulinnu salapäevik

06.30 Rannavalve – Premium 7
Grand Prix 2013*. **07.00** Suvereporтер.
08.00 Kuldvillak*. **08.30** MacGyver*. **09.20** Conan,
102*. **10.10** Rannavalve. **11.00** Jututuba.
13.40 Komissar Rex*. **14.35** Walker – Texase
korralvur*. **15.25** MacGyver. **16.20** Merepatrull.
17.10 Komissar Rex. **18.05** Walker – Texa-
ker – Texase korralvur. **19.00** Kuldvil-
lak. **19.30** Krimi. **20.00** Tuvikesed*. **21.00**
Kaks ja pool meest*. **21.30** Mf. Kättemak-
sus tund 2. **23.30** Conan, 103. **00.20** Kaks
ja pool meest. **00.45** Tuvikesed

Neljapäev, 11. juuli

07.25 Maahaigla
08.10 Aia elu
08.25 Eesti mäng*
08.55 Holby City haigla
09.55 Ajavaod: Mõõbliiga Euroopasse
10.30 Ajalik ja ajatu
11.00 Väike maja preerias
11.45 Kennedyd, 5/8*
12.30 EÜE segu, 6/6*
13.00 Kõõgikodanikud*
13.30 Päev keemiata*
13.50 Muuvi 88
14.30 Metsapeatus, 6/10*
15.00 Holby City haigla*
16.00 Tour de France: 12. etapp
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Osoon
19.15 Ilus maa
19.30 Ümber India ookeani
20.30 Iga pink räägib loo, 6/12
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.25 Sport
21.35 SUVEkulTUUR
21.45 Eesti mäng
22.15 The Beatlesi süünd
23.10 Kuidas ei tohiks elada, 5/6
23.40 Waterloo Roadi kool
00.30 SUVEkulTUUR*
00.40 Maahaigla*

06.00 Punased roosid, 546/800*
06.45 Rosario, 28/105*
07.40 Kasskoer
08.05 Suvereporтер*
09.10 Tuhat ja üks ööd, 28/90*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5537
11.30 Küladetektiivid, 73*
12.30 Heeringas Veenuse öla*
13.00 Saare sosinad
14.00 Komissar Rex
15.00 Punased roosid, 547/800
16.05 Küladetektiivid, 74
17.05 Rosario, 29/105
18.10 Tuhat ja üks ööd, 29/90
20.00 Suvereporтер
21.00 Saladused
21.50 Romet ja Julia
22.45 Mf. Amatöör
00.35 Mf. Öuduste puhkepaus 2

06.15 Joonissarjad
07.55 Armastus võidab, 77*
08.55 Kirgide torm, 1672*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6513*
10.35 Brigaad 3: 8
11.35 Meisterdetektiiv Spencer 5, 8
12.30 Kõige naljakamad koduvideod
13.00 Suletud uste taga 2, 10*
14.00 Kättemaksukontor 4, 1*
15.00 Vaprad ja ilusad, 6514
15.30 Lena, mu elu armastus, 137
16.30 Armastus võidab, 78
17.30 Kirgide torm, 1673
18.30 Võimalik vaid Venemaal
19.00 Seitsmesed suvesadamas
20.00 Kättemaksukontor 4, 5
21.00 Selgetnägijate tuleproov 13, 27
22.00 Vaid Venemaal pluss
22.30 Kerge elu, 6
23.30 Puudutus 1, 4
00.30 Californication 5, 6

07.30 Nõiakivi, 6/7*. **07.55** etve
Animasarjad*. **08.45** Las-
tetuba. **09.00** Tuhat tutvust*. **09.35** Mi-
nuscule*. **09.40** Poolükskõik. **10.00** Wa-
terloo Roadi kool. **10.50** Mf. Lift tapala-
vale*. **12.20** Mees ja mänd. **13.19** ERR
uudised. **16.15** Ehh, uhhuduur, 3/8*.
16.40 Kalailm, 7/29. **17.10** Väike maja
preerias. **18.00** Tule õuel! **18.30** Anima-
sarjad. **19.20** AK (viipek). **19.30** AK (vk).
19.50

VABA AEG

Toimetaja AIVAR AOTÄHT, 433 0085, sakala@ajaleht.ee. Kuulutused tel 433 0062, kuulutused@sakalakirjastus.ee

TEATER

Savikoti vana klubimaja õuel mängib Võhma teatritrupp Ras-sijad kell 19 Eduard Vilde «Pi-suhända». Sissepääs tasuta.

KINO

Männimäe salongkinos täna kell 20 draama «Simon ja tammed». Info aadressil www.mannimaja.ee.

ÜRITUSED

Karksi valla kodukandipäevad on 5.—7. juulini. Teiste seas esinevad Ott Lepland, folkloori-kollektiivid Lätist, Kihnnust, Se-tomaalt, Võrumaalt, Mulgimaalt ja Korea folklooritantsuansam-bel Ariran Tallinnast. Avatud on tegevustoad: meisterdamine Bo-nifatiusse gildiga, paelte punu-mine, kingikottide valmistami-ne. Valitakse Karksi VI ordu-meister.

Kohvikus Fellin kell 21 kohviku-muusika: laulab Margit Nagel, klaveril saadab Leila Rõõmel. Sissepääs prii. Lisainfo ja bro-neerimine: info@kohvikfellin.ee, 435 9795.

Viljandi vanakraamiturg 6. juulil algusega kell 10 Raekoja par-gis, Köleri pargis ja Laidoneri platsil. Üritus on tasuta ja eel-registreerimiseta. Info tel 5667 5930, 522 5296 või viljandi.vanakraamiturg@mail.ee.

NÄITUSED

Sakala keskuses on 20. juulini

Kondase keskuses eksponeeri-takse Kaarina Staudinger-Loppukaar-re müstilisi maale «Õised olevused».

avatud Siim Tederi fotonäitus.

Viljandi linnagaleriis (raamatu-kogu kolmas korrus) on kuni 1. augustini avatud Kaupo Kikkase fotoinstallatsioon «Kaevurid».

Kondase keskuses näeb 7. juu-lini Emma Leppermannini stuudio väljapanekut «Õõviilul», 14. juulini Kai Kiudsoo-Värvi klaasi-näitust «Taevased ja maised as-jad II», 26. augustini väljapaneku-t «Meisterfotograaf Jaan Riet. Inimesed ja paigad stereofoto-del 1902—1935», 15. sep-tembrini Anna Wildrose'i kollaa-ži- ja assamblaazinäitust «Sini-ne, valge, punane» ning 22. septembrini Kaarina Staudinger-Loppukaarre maale müstilistest olevustest «Õised olevused». Püsiekspositsioonis on Paul Kondase maalilooming Viljandi muuseumi kogust. Pikk tänav 8,

Viljandi. Tel 433 3968.

Karksi valla kultuurikeskuse kol-manda korruse fuajees on näi-tus «Avasta Mulgimaad, jääd-vusta oma kodukohta» ja sinises saalis ajakirja «National Geo-graphic» fotonäitus «Ookeani hing». Mõlemad näitused jäävad avatuks 31. juulini. Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia. Tel 435 5529.

Viljandi muuseumi näitusetoas on 11. augustini 1970. aastate laste elu kajastav näitus «Lapse põli». Johan Laidoneri plats 10. Tel 433 3316.

Mõisaküla raamatukogus näeb Eesti Vabariigi 90. aastapäevaks valminud rändekspositsiooni «Eesti riiklikud teenetemärgid». Näitus annab ülevaate Eesti riiklike teenetemärkide ajaloost

ja tänapäevast. Eksponeeritud on hulk haruldasi ning rahvale tundmatuid dokumente ja foto-sid. Väljapanekut koostades on kasutatud lisaks rahvusraamatu-kogu kogudele Eesti filmiarhiivi, Eesti riigiarhiivi ja Eesti ajaloo-muuseumi materjale. Näituse on koostanud Lea Hein ja ku-jundanud Tiiu Laur. Raamatuko-gu on avatud E, K, N, R kella 10—17 ja T kella 12—19, L ja P suletud. Info tel 436 4103.

Suure-Jaani külalistemajas saab näha Valev Seinä maalinäitust «Jaanist mihkclipäevani». Ilmatar-i tänav 3-a. Tel 551 5932.

NIMEPÄEV

Tänased nimepäevalised on Kaja ja Kajar.

NALJAD

Kuidas kõlaks naviseadme tekst, kui selle loeks sisse Lembitu Kuuse.
«Mis nüüd toimub? Mida teeb juht? Mida ta teeb! Ta sõidab õigest teeotsast möö-da! Aga mis need mõned meetrid loevad! Mitte mida-gi! Ei kao see Paide kuhugi, ei kao. Ta on oma koha peal ja juba järgmisest ristist võib uuesti Paide peale kee-rata. Paidet me teame ju hästi, just siit on pärit lume-lauakoondislane Ivar Kruu-senberg, kes sai tänavu rah-vusvahelistel lumelauakros-si võistlustel Itaalias Mode-nas üheksanda koha. Paide on igale spordisõbrale tut-tav kant, kõik teed toovad talvel siia, Paidesse!»

Kaks vanameest on paadiga jõel ja püüavad kala.

Matuserong läheb möö-da. Üks vanake tõuseb see-peale krapsti püsti ja võtab mütsi näpu vahele. Kala nä-kib, vanake aga ei puutu õn-ge enne, kui matuserong on möödunud.

Teine vana ütleb: «Sa oled küll ikka viisakas ja sti-damlik mees.»

«Eks sai eidega ikka ligi 60 aastat koos ka elatud...»

HOROSKOOP

JÄÄR (21. III — 20. IV)
Sinu ilumeel elav-neb. Hakkad ini-mestes hindama viisakust ja peenetundelisust, samas haavud kergesti, kui kohtad jämedust. Raskused iseseis-vusega.

SÕNN (21. IV — 20. V)
Täna kukuvad häs-ti välja kodused tööd. Sobiv aeg alustada re-monti, parandada katki läi-nud asju või teha suurpu-hastust. Paranevad suhted perega.

KAHSIKUD (21. V — 21. VI)
Võid saada röö-mustava uudise kelleltki, kel on sinu üle tea-tav võim. Ole inimeste suh-tes avatud, nii märkavad ka teised sinu väärtusi.

VÄHK (22. VI — 22. VII)
Päev sobib igati vaimseteks tege-vusteks või millegi õppimi-seks, kuid rahalised tehni-gud ja paberite ajamine ei taha üldse õnnestuda.

LÕVI (23. VII — 22. VIII)
Võid saada oma ülemuse soosingu osaliseks. Ära siiski valvust kaota ja laisaks muutu! Hea päev teha inventuuri ja ko-ristada.

NEITSI (23. VIII — 22. IX)
Tuleta endale meelde, et julgus on edu pant. Kui oled piisa-valt enesekindel, panevad sind tähele ja võtavad tõsi-selt ka teised.

Savisaar ja Ansip vaidlevad.
«Partei rahastamiseks on palju võimalusi, kuid vaid üks neist on aus,» ütleb Savisaar.

«Ja milline siis?» küsib Ansip irooniliselt.
«Ahhaa!» hüüab Savisaar võidurõõmsalt. «Ma arvasin kohe, et sa seda ei tea!»

Kamp joodikuid hakkab vii-na võtma. Üks neist seisab ja vaatab teiste talitamist pealt.
«Mis sa seisad ja vahid! Tee midagi!»
«Kas sa ei näe, et mul käed värisevad?»
«Lõika siis vähemalt vorsti!»

«Ma ei saa, käed värisevad!»
«Tee siis pudel lahti!»
«Ma ütlesin, et mu käed värisevad!»
«Mida sa siis suudad?»
«Ma võin soola raputada!»

Mu naine hakkas vihjeid te-gema, et ta tahab meie peat-seks aastapäevaks midagi kingituseks. Ta ütles, et soo-viks midagi läikivat, mille näidik lendaks 0-st 150-ni kolme sekundiga.

Ma otsin talle vannitoa-kaalu.

KAALUD (23. IX — 23. X)
Kipud täna tühiste asjade pärast pa-bistama ja hakkad väikse-magi ebaõnnestumise pä-rast ennast alahindama. Leia hea seltskond, kus saad lõõgastuda.

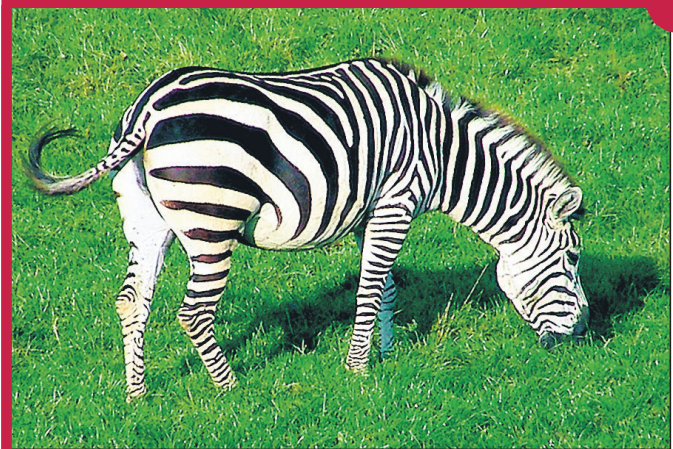
SKORPION (24. X — 22. XI)
Rahaline olukord paraneb tänu mõ-nele vanale tuttavale. Tun-ned ennast tänuvõlglasena ning püüad iga hinna eest omalt poolt midagi vastu pakkuda.

AMBUR (23. XI — 21. XII)
Kipud tundma põhjendamatu ar-mukadedust ja viha. Püüa leida sisemine enesekind-lus ning tasakaal, nii võidad igatsetud poolehoidu.

KALJUKITS (22. XII — 20. I)
Tunnetad, et sulle astutakse pähe. Ki-pud juhtunut veidi traagili-selt ja emotsionaalselt võt-ma. Hea aeg individuaal-seks tegutsemiseks.

VEEVALAJA (21. I — 18. II)
Võimalik, et saad täna kelleltki nii palju innustust, et hakkad tegelema asjadega, millega muidu ei oleks julgenud proovigi teha.

KALAD (19. II — 20. III)
Nüüd suureneb soov ennast tõesta-da ning ootad ka teistelt, et nad hindaksid sinu jõupin-gutusi. Püüa asja siiski ra-hulikult võtta.

PORTUGALI MERESÖITJA		AMEERIKA STANDARDI ÜHENDUS	VESINIK	ABI	KLASS	UNENÄGU	MAGUSAT ARMASTAV	PORIAUK
ÕHULINE SITKE MATERJAL								
AKTSIA- SELTS			E. NÄITL- JANNA (N+IN.) EESTI HELILOOJA					
LÕIKERIST					MILLAL SAJATUS			
SÜSINIK		... LUTSEPP EDASI KANDUMA				HÕBE NAISENIMI		
HOLLANDI JALG- PALLUR (N+EESN.)	"KEVADE" TEGELANE	NORRA KIRJANIK	...LOOG (JÄRVE- TEADLANE)	ÜMBER- NURGA	KURTSA- TOOVIMUM	PRUUN- VETIKAS	UNGAS (ETN.) HÄBELIK	HÕIMURAH- VA LIIGE KÕHIJA TEEB KÕH...
KAELASOO- JENDAJA				LÜHIKE LAHTINE NAISTE PIHIKJAKK			PAPAGOI TÄPITÄHT	SEKUND ... GRANIN
VIII, LÕIK								
TUULE-				SAAN PESU- VALGENDI			ÕLLE KOM- PONENT ASERITE PEALINN	
ANDME- KANDJA		NINANÕPS OSA RINGIST			VIBUPÜSS		NOKATS KÄTTEMAKS	
DŽAUL	TRÄÄN ... LOOP				ARAABIA POOLSAARE RIIK JÕGI EUROOPAS		NÕNDA M. GORKI TEOS	
KOER (LASTEK.)			TEATER EESTIS KÜLA- NÕUKOGU				MOOS TÜRGI RAHVUSV. TÄHIS	
ANTIIK- KREEKA KIRJANIK						NÜRILT RAADIUS		
NILBUS				NURRU LÕOMA				HAARAVAD RISTISÕNAD KÕIGILE

RISTIK

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0042, madis.laik@ajaleht.ee

2.

Pühapäeval Ruilas lahenduse saanud Eesti ratsaspordiliidu takistussõidu meistrivõistlustel sai Viljandimaa sportlane Gunnar Klettenberg hobusega Toscana teise koha. Riigi parima takistussõitja tiitli võttis vastu Andres Udeküll hobusega Henrietta.

TULEKUL

MALE. Pühapäevani kestab Viljandi spordihoones rahvusvaheline Ilmar Raua mälestusturniir. Esmaspäeval alanud mõõduvõtu kolmel viimasel päeval on kavas kolm vooru, iga päev üks. Täna ja homme algab see kell 12 ning pühapäeval kell 10.

JALGPALL. Homme kell 10 algavad Viljandi kunstmuruväljakul maakonna meistrivõistlused.

SÕUDMINE. Homme kell 11.30 algavad Viljandi järvel regati «Viljandi paadimees» eelsõidud. Esimesed finaalistardid peaksid algama kell 14.30.

Maasturid kogunevad Kõpu kanti möllama

MADIS LUIK
madis.laik@ajaleht.ee

Kõpus avatakse täna pühapäevani kestev suur maasturite suvesõit, millele on oodatud nii spetsiaalselt keerulistest oludes liikuma ehitatud masinad ja ATV-d kui ka tavapärased linnamaasturid.

Korraldajate sõnul on eri sõidukitele ette valmistatud sobilikud trassid. Kõige kergem on seiklejatele ehk tavasõidukitele mõeldud orienteerumine «Unustatud mõisad».

Eesti off-road'i karikasarja punkte jahtivate spetsiaalmaasturite meeskondadele on korraldajad Kõpu ümbruses ette valmistanud põnevaid ja publikule atraktiivseid lisakatteid.

Mõõduvõtu peakohtuniku Oliver Sultsi selgitust mööda koosnevad katsed maastikul orienteerumisest ja atraktiivsetest soorituslikest elementidest. Ühe sellisena tõi ta esile võistlejatele kohustusliku vintsiga traktorirehvi lohistamise. «See saab teoks täna õhtul Kõpus ning usun, et see on ka pealtvaatajatele päris lõbus vaatamäng.»

Tänasest pühapäevani võib Kõpu vallas kohata eri laadi maastureid, kes peavad oma traditsioonilist mõõduvõttu.

ELMO RIIG

KERGEJÕUSTIK. Täna kell 18 algab Viljandi staadionil vastupidavusalade klubi Staier korraldatav harrastajate kümnevõistlus, mis jätkub sealsamas homme kell 10.

Pühapäeval tuleb Viljandis 23. Jüri Lossmani mälestusjooks. Kell 12 algab Vabaduse platsil lastejooks, viis minutit hiljem stardivad poolmaratonil ning 10,5- ja 4,2-kilomeetrisel distantsil osalejad.

PETANK. Pühapäeval kell 12 on Viljandi rannas Heliose sarja võistlus. Kavas on üksikmäng.

Sults lisas, et täna on rehvi vintsimine kavas kõige võimsamatele masinatele ja homme pisut nõrgemate autodega sõitvatele meeskondadele.

«Meil on aga osalejatele välja mõeldud teisigi huvitavaid proovikivisid,» lubas peakohtunik.

Korraldajad soovivad pealtvaatajatel liikuda Kõpust Pärnu poole kümne kilomeetri ulatuses ning hoida hiljuti tee äärde rajatud elektriliini ümbrusesse. Täpsemad juhised leiab endises Kõpu kauplusehoones asuvast võistluskeskusest.

Suur maasturite suvesõit kestab kolm päeva, võistlejatel on masinaklassist sõltuvalt seitse kuni viis lisakatset. Registreerunud on juba 52 meeskonda.

«Looduskaitsealadele osalejatel asja pole, nad läbivad pigem tööstusmaastikke. Kõik trassid on keskkonnaspetsialistidega kooskõlastatud,» kinnitas peakohtunik.

Seikluses osalejate seas ehk hobiklassis üldist paremusjärjestust ei määrata. Neile pakutakse põnevaid ajaviidet, kuid on ka sportklasside omadega sarnanevaid rajaelemente.

Lisainfot ürituse kohta leiab aadressilt suvesoit.eu.

21. korda peetud Eestimaa valdade suvemängude peaalal kergerõustikus võtsid kõrvuti mõõtu tipp-sportlased ja harrastajad, noored ja veteranid.

SIGRID KOOREP

SUDEMÄNGUD

Võõrustajad tegid kiiduväärt tööd

MADIS LUIK
madis.laik@ajaleht.ee

Eelmisel nädalavahetusel tublisti üle tuhande osalejaga Eestimaa valdade mängude võõrustanud Karksi vald korjas koondtabelisse kena ümmarguse arvu punkte, kuid esikolmikust jäi teda siiski üks punkt lahutama.

Karksi vallavanem Arvo Maling ütles, et on oma kodukandi spordirahva üle uhke, mis siis, et tänavu tuli leppida üldises pingereas neljanda tulemusega.

Maling möönis, et Rae vallale ühe punktiga allajäämine tegi meele siiski veidi mõruks. «Kodukandis peetud mängudel oleks ihanud kohta esikolmikus,» ei salanud ta.

Karksi-Nuias ja selle lähiumbruses korraldatud suvemängude üldvõitjaks osutus Tartu vald (239 punkti) Kiili (213) ja Rae (201) valla ees. Esikolmikule järgnesid 200 punkti kogunud Karksi ning võrdselt 198 punkti kokku saanud Audru ja Ülenurme.

55 Eesti valla rohkem kui 1200 spordiinimese võõrustamisega kaasnes Arvo Malingi sõnul küll hulk töid ja tegemisi, kuid nähtud vaev tasus end kindlasti ära. «Virumaalt osalenud tunnistasid, et nad polnud varem meie kanti sattunudki,» tõi ta näite.

Tänavuste mängude pea-

kohtuniku kohustustes olnud Leo Liiber märkis, et korraldajateni on jõudnud ainult kiitvat tagasisidet ning see on neile suurim tunnustus.

Tema sõnul võib suure osalejat hulgale üle vaid rõõmu tunda. Eesti mastaapseimal spordipeol oli oma kodukandi au kaitsmas meie absoluutsesse tippu kuuluvaid atleete ning nende kõrval astus väljakule aukartust tundmata nii harrastajaid kui asjaarmastajaid noortest veteranideni.

«Saime kenasti hakkama,» lausus Liiber. «Meil oli ju tarvis ka arvestatavat hulka kohtunikke ja palju teisi abilisid, kes kõik mängude õnnestumisse oma panuse andsid.»

Karksi valla tulemust hindas Leo Liiber kõrgelt. Samuti tunnustas ta teiste Viljandimaa valdade esindusi, näiteks seitsmendana lõpetanud Suure-Jaani, üheksandaks tulnud Tarvastu ja 11. koha saanud Pärsti valda.

Väikeste ehk vähem kui 3000 elanikuga valdade seas lõpetas Viljandimaa edukaimana Paistu kuuenda kohaga. Saarepeedi oli selles arvestuses üheksas ja Halliste kümnes.

Liiber tõstis esile Karksi valla kergerõustiklaste häid tulemusi. «Kergerõustikus, mis on mängude peala, olime kokkuvõttes kolmandad. Pärsti meeskond võitis väga tugeva tasemega ja osalejate rohke võrkpalliturniiri,» kõneles ta.

Karksi spordikooli juhataja ja valla sporditööd koordineeriv Liiber tõdes, et korral-

Linnade mängudel oli viljandlasi kasinalt

Möödunud nädalavahetusel korraldati Haapsalus ka Eesti linnade suvemängud. Viljandi oli kavas olnud üheksast alast esindatud tennises, jalgrattakrossis ja mälumängus ning reastus 22 osalenu seas 14. positsioonile.

Viljandi esindusest oli edukaim teiseks tulnud mälumängumeeskond koosseisus Arvo Kreegipuu, Ants Kõks, Jaan Usin ja Peep Talimaa. Rattakrossis sai Viljandi esindus neljanda ja tennises seitsmendaks koha.

Koondtabeli tippu jõudis Türi Haapsalu ja Rakvere ees. («Sakala»)

dajana tuli neil lõpptulemusele veidi lõivu maksta. «Muu kõrvalt jäi võistkondade komplekteerimiseks vähe mahti,» arutles ta.

Suurte kogemustega spordiametnik nentis, et inimesed tulevad koduvalla eest võistlema alati hea meelega, ainult et iga aastaga jääb neil selleks üha vähem aega. «Maapiirkondades on ju tööd vähe ning väga paljud käivad leiba teenimas kodukandist kaugel.»

Tänavu 21. korda peetud Eesti valdade suvemängude protokollid on nähtavad internetis Eestimaa spordiliidu Jõud kodulehel.

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: http://sakala.ajaleht.ee/
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063,
faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalakirjastus.ee,
kuulutused@sakalakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mõlter (uudised) 433 0041
Siim Piirak (uudised) 433 0084
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig,
Marko Saarm 433 0057
Korrektoir Kadri Soon,
Ülle Mälimann 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste
vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Kujundaja Imbi Padrik 433 0081
Küljendaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektoir Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti
kella 9–17, lõuna kella 13–13.30.
Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni.
«Sakala» ilmub viis korda nädalas.
Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed.
Juridiline aadress Gildi t 1, 51007
Tartu. Postiaadress Rütüli t 14,
80010 Pärnu.
Toimetus käsikirju ei tagasta ja võ-
tab endale õiguse neid lühendada.
Välisautorite honorarid kantakse
üle pangakontole üks kord kuus
järgmise kuu 6. kuupäeval.
Kõik ajalehes «Sakala» avaldatud
artiklid ja fotod on autoriõigusega
kaitsitud teosed, mille reprodutseerimine,
levitamine ning edastamine
mis tahes kujul on ilma AS-i
Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõus-
olekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükikojas.
Tiraaž 8559

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta
voite pöörduda pressiohkogusse,
pn@eall.ee või telefon 646 3363.

Teisipäeval sündis Viljandis kaks poissi.

30 AASTA EEST

«Tee Kommunismile»,
28. VI 1983

Piimandusveteranide järjekordsele kokkutulekule Viljandisse kogunes hulka rahvast. Kõik veteranid said mälestuseks albumi eelmise kokkutuleku, Öisu tehnikumi 60. aastapäeva tähistamise ja Viljandi piimakombinaadi piltidega. Peeti tervituskõnesid. Pike-malt kõneles piima- ja liha-tööstuse minister Albert Essenson, kes andis ülevaate meie vabariigi piima-tööstuse päevaprobleemidest ja tulevikuplaanidest.

Terre Viljandimaa loeb!

Sakala

paberil

arvutis

tahvelarvutis

nutitelefonis

6,95 € kuus
(juriidilisele isikule 7,95 €)

433 0040, 617 7717
www.sakala.ajaleht.ee

KINNISVARA

Müüa 3-toal korter Paistus. Tel 5383 9249.

Rootsi investor ostab teie metsa- kinnistu erihinnaga. Pakkumised tel 524 8513.

Soovin üürida 2-toal korteri. Tel 5619 6557.

SÕIDUKID

Ostame 1990.—2008. a sõidu- autosid. Tel 5555 8120.

TEENUSED

6-kohalise takso tellimine alates kella 22-st õhtul kuni kella 6-ni hommikul. Tel 5308 9900.

Carstopis kliimahooldus 45 €.

Ehitus-, remondi- ja elektritööd. Tel 5604 8309.

Lahkus kallis abikaasa, isa, vanaisa ja äi

OLEV MALIN

21. III 1942 — 4. VII 2013

Leinavad lesk ja pojad peredega.

Haljastustööd, tänavakivide pai- galdamine, piirdeaiaid. Tel 506 5614.

Massaaž. Tel 505 0391.

Ohtlike puude raie. Tel 5624 2079.

Plaatimistööd, pesuruumide re- mont. Tel 5830 3488.

Puit- ja krohvmajade värvimine, survepesu. Tel 5190 7192.

Tantsumuusika ühemehebandilt igale eale. Tel 514 9885.

Veo- ja tösteteenus. Liiv, kruus, killustik, muld. Tel 5373 1475.

Virtsapütt. Tel 518 5879.

TÖÖ

Baltest Mööbel OÜ pakub tööd formaatsae operaatorile ja abi- töölisele. CV saata e-postiga kalev@sisustuspood.ee, info tel 529 9670.

Korralik 21-a noormees otsib tööd B- ja C-kategooria auto- juhina. Tel 5629 3488, 433 3628.

Pakume metsamasina operaato- rile tööd Rootsis. Info tel 5647 8251.

Töö ehitajale Rootsis. Vajalik inglise või rootsi keele oskus suhtlustasandil. Tel 510 7428.

Viljandi ligidale tallu vajatakse lõpsjat. Õppimisvõimalus koha- peal. Tel 5841 3828.

LOOMAD

Müüa küülikud. Tel 5551 9968.

Ostan lambaid. Tel 506 7359.

PÕLLUNDUS

Ostan otra ja nisu, al 1 tonnist. Vedu. Tel 5681 3669.

Päidre puukool müüb laupäeval, 6. juulil Viljandi turul suures va- likus viljapuude ning maasika «Sonata», vaarika «Polka» ja mustika istikuid.

MÜÜK

50 cm segapuud 27 €/rm, alates 11,4 rm vedu tasuta. Tel 5332 4176.

Haavaklotsid 60 l võrgus, 1 € võrk. Tel 5679 7034.

Halupuud ja kaseklotsid võrgus. Tel 5637 3783.

Kuivad ja märjad 30 ja 50 cm küttepuud. Kiire teenindus, täp- ne kogus. Tel 5782 7770.

Kuivad kütteklotsid, puit- ja tur- babrikett. Vedu. Hulgi soodus- hinnad. Tel 506 8501.

Kuivad pakitud pliidipuud ja küt- teklotsid. Vedu. Tel 5814 0671.

Kuiv lepp, toores saar. Tel 5344 3114.

Küttepuud (3 m sanglepp), 5 tm koorem 180 €. Tel 553 6074.

Küttepuud. Tel 518 2565.

Küttepuud. Tel 5345 2943.

Lepp võrgus. Tel 511 1177.

Lõhutud küttepuud. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Mustikate müük, 20 €/10 l. Tel 5685 9360.

Müüa turbabriketti kojutoomise- ga. Tel 506 6684.

Pakitud kütteklotsid ja kamina- puud. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud turba- ja puitbrikett alu- sel. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Tänassilmas müüa kuiva 50 cm leppa (30 €/rm) ja 30 cm kaske (36 €/rm). Tel 527 6954.

OST

Ostan käibemaksukohuslase fir- ma. Tel 5800 9939.

Ostan raamatuid ja vanavara. Tel 5629 8981.

METSAMATERJAL

Ostan palke ja paberipuid, raie- õigust ja kasvavat metsa. Tasu kohe. Tel 557 0483.

TEATED

Mõisaküla linnavalitsus teatab, et Mõisaküla linna üldplaneerin- gu ja keskkonnamõju strateegili- se hindamise aruande avalik väl- japanek on 19. juulist 16. au- gustini 2013. Üldplaneeringu koostamise eesmärk on linna ruumilise arengu planeerimine ja maakasutuse kindlaksmäära- mine. Üldplaneeringuga sätesta- takse Mõisaküla linnas maa-ala- de üldised kasutus- ja ehitustin- gimused, nähakse ette detailpla- neeringute koostamise vajadus

ja juhud, määratletakse ehitusõi- gus ning ehitistele esitatavad nõuded. Avalik väljapanek on Mõisaküla linnavalitsuses aadres- sil Jaan Sihveri t 4, Mõisaküla, 69302 Viljandimaa, planeeringu- ga saab tutvuda tööpäeviti kella 8—16. Ettepanekuid ja vastuväi- teid saab esitada kirjalikult Mõi- saküla linnavalitsusele (Jaan Sih- veri t 4, Mõisaküla, 69302 Vil- jandimaa, e-posti aadress moiskyla@moiskyla.ee) ja OÜ-le Pärnu Instituut (Riia mnt 14—7, 80013 Pärnu, e-posti aadress parnuinstituut@gmail.com) üld- planeeringu ja KSH aruande ava- liku väljapaneku jooksul. Üldpla- neeringu avalik arutelu on 22. augustil kell 14 Mõisaküla linna- valitsuse saalis. Üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne ning asjasse puutuvad dokumendid on kätte- saadavad Mõisaküla linna kodu- lehel www.moiskyla.ee.

Päidre puukool müüb laupäeval, 6. juulil Viljandi turul suures va- likus viljapuude ning maasika «Sonata», vaarika «Polka» ja mustika istikuid.

Nüüd sealpool pilvepiiri on su taevasina, su lilled, töö ja laste naer. On kuu ja päike, rõõm ja pilvevina, jäid siia poole valu, mure, vaev.

Anu L.

Teatame kurbusega, et lahkus meie kallis ema, vanaema, vana- vanaema ja ämm

LEHTA LAARMANN

18. VII 1939 — 4. VII 2013

Mälestavad Kaja ja Ott, Einar ja Helja peredega, Anu, Anett ja Rait. Ärasaatmine 7. juulil kell 12 koduõuel.

Soe suvetuul võttis sul käest, viis sinna, kust tagasi ei tulda. Sulle anti uni pikk, tähtede sära ja igavik.

Lahkus kallis tädi

LEHTA LAARMANN

Avaldame sügavat kaastunnet Anule lastega, Kajale ja Einarile perega.

Siiri ja Brian New Yorgist ning Virve

Südamlik kaastunne Kajale, Anule ja Einarile peredega ema

LEHTA LAARMANNI

surma puhul.

Tädi Teele perega

Südamlik kaastunne Anu Laar- mannile lastega kalli ema ja vana- ema

LEHTA LAARMANNI

kaotuse puhul.

Mõisaküla linnavalitsus ja linnavalikogu

Avaldame kaastunnet Anule lastega kalli ema ja vanaema

LEHTA LAARMANNI

kaotuse puhul.

Perekonnad Juhkam ja Jaadla

Siiras kaastunne Urmasele lähe- dastega kalli

GUNNAR LINDMA

kaotuse puhul.

Agnes perega

On elu lühike, on ainult viiv, kesk maiseid askeldusi tõuseb iil ja luba küsimata askeldaja viib.

Ootamatult lahkus meie kallis vend, elukaaslane ja onu

RANNER KIKAS

20. VII 1993 — 2. VII 2013

Leinavad omaksed.

Ärasaatmine pühapäeval, 7. juulil kell 13 Riia mnt kabelist tuhas- tamisele.

Mälestame kauaaegset maja- hoidjat

JÜRI PLATONOVIT

ja avaldame kaastunnet omastele.

KÜ Viiratsi Kastan

Mälestame head sõpra

JÜRI PLATONOVIT

Südamlik kaastunne omastele.

Tiia, Külliike ja Valdeko

Mälestame head sõpra

JÜRI PLATONOVIT

ja avaldame kaastunnet omastele.

Aare, Heidi, Sulev, Jüri, Avo ja Lilja

Mälestame alati sõbraliikku ja abivalmis

JÜRI PLATONOVIT

Avaldame kaastunnet Valentina- le lastega abikaasa ja isa kaotuse puhul.

Urve ja Olli

Mälestame alati sõbraliikku ja abivalmis

JÜRI PLATONOVIT

Avaldame kaastunnet kaastunnet Valentine lastega abikaasa ja isa kaotuse puhul.

Niina ja Marina

Sa läksid ära — sinna, kuhu meigi oleme teel. Laseme aastatel edasi minna, siis kohtume veel ja veel...

Anu L.

Lahkus kallis

LEHTA LAARMANN

18. VII 1939 — 4. VII 2013

Kallist sugulast leinavad omaksed.

Südamlik kaastunne Anu Laar- mannile lastega kalli ema ja vana- ema

LEHTA LAARMANNI

kaotuse puhul.

Mõisaküla linnavalitsus ja linnavalikogu

Mälestame head naabrit

JÜRI PLATONOVIT

Südamlik kaastunne omastele.

Tatjana ja Rita

STAR FM
PARIMAD UUED JA VANAD HITID!
KUTSUB:

BIRGIT ÕIGEMEEL
OTT LEPLAND & Band
Algus 21.00 Piletid Piletilevis ja Statolis

JUUBELITUUR 20

10.07 - 21.07
KONTSERDID ÜLE EESTI
11.07 Viljandi Kaevumägi

2 QUICK START

3 BCM Kroonika Cooler Premia PILETILEVI RAMIRENT saku

SUUR SUVINE
ALLAHINDLUS!

Tooted kuni 40% soodsamalt.

LUHTA J.A.P. SKILA TORSTA STORY.

Tel 433 4104.
E-R 10-18, L 10-15.
Lossi t 26, Viljandi.

marmen factory outlet

Lynette

SUUR SUVINE ALLAHINDLUS

Lossi 26, Viljandi
T-R 10-18, L 10-15

linettepesu
www.linette.ee

OÜ MATSI KATUS

Valts- ja profiilplekk-
katuste ning vihmavee-
süsteemide paigaldus.
Liiteplekkide ja katuse-
luukide valmistamine.

Info telefonil 5691 8534.

LAENUD TAGATISEGA JA ILMA

Trimo Investments –
kiire ja lihtne asjaajamine!
Helista **TASUTA** telefonil
800 2424.

Tähelepanu! Tegemist on finantsteenuse reklaamiga.
Tutvu tingimustega ja konsulteeris tasuta tel 800 2424.
Krediidikukuse määra näide: 5000 € / 60 kuud – 47%.

XXI

SÕUDEREGATT
„VILJANDI PAADIMEES“

6. juulil 2013. a Viljandi järvel

Osalevad kõik seitse Eesti sõudeklubi, invasportlased, rahvasportlased,
külalissõudlased väljastpoolt Eestit.
Distsid: 500 m ja 1000 m

Eelsõitude algus -	11.00
Finaalide algus -	13.00
Võistlus rahvapaatidel kõigile soovijatele -	16.30
Autasustamine -	17.00

Tule elaga kaasa oma dele ja pane ennast proovile
ka rahvapaadi sõudmises!

Lisainformatsioon:
Viljandi Sõudebaasist,
Viljandi Ranna pst. 11
+372 56 478 890 Raimo Pull
+372 56 483 053 Ruth Vaar

Viljandi Sõudeklubi 1980 ... will never die!

Malberg Arenduse OÜ
METSA ÜLESTÖÖTAMISTEENUS

Valmet 860,1 ja MTZ 82 harvesteri- ja mootorsaelõikus

- materjalide ost • lankide kokkuost
- kraavide ja teeäärte puhastamine võsast
- võsahakkimine • muru niitmine
- trimmeritööd • muruplatside rajamine
- vasarniidukiga niitmine

Teeme teie metsad korda! Kuulutus ei aegu!
Tel 5254 732, 5533 835

Köögimööbel ja garderoobid
otse tootjalt

Garderoobisüsteemid -25%

Mõõtmine ja paigaldus tasuta*
Köögitehnika komplekt Zanussi 498 €

BALTEST MÖÖBEL
Sisustuspood.ee
Valmistatud Viljandis

* Tingimustega tutvu kohapeal

- **Esinduskauplus** Sisustuskaubamaja Home Gallery Leola 53, Viljandi • Tel 434 2003
- **Tootmine ja hulgimüük** Vilja 13a, Viljandi • Tel 433 3380